Ազգ
Azg
armenian daily
5 ՄԱՐՏ 1998 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ # 37 (1540)

Այսօր Հայաստանի պատվիրակությունը մեկնում է Մոսկվա

Մարտի 6-ին Մոսկվայում կայանալու է ԱՊՀ կառավարությունների ղեկավարների հերթական նիստը, որին մասնակցելու համար այսօր ՌԴ մայրաքաղաք է մեկնում ՀՀ կառավարության պատվիրակությունը վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանի գլխավորությամբ: Կառավարական պատվիրակության կազմում են նաեւ ՀՀ կառավարության աշխատակազմի ղեկավար, օպերատիվ հարցերի նախարար Շ. Կարամանուկյանը, ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար Ա. Դարբինյանը, ՀՀ պաշտպանության նախարար Վ. Սարգսյանը, ՀՀ ԱԳ նախարարի տեղակալ Ս. Մանասարյանը, ՌԴ-ում ԱՊՀ կանոնադրական մարմիններում ՀՀ մշտական լիազոր ներկայացուցիչ Ս. Կոստանյանը եւ ԱՊՀ տնտեսական միության միջպետական տնտեսական կոմիտեի կոլեգիայում ՀՀ մշտական ներկայացուցիչ Ս. Սահակյանը:

Հայաստանի պատվիրակության կազմում են նաեւ փորձագետներ եւ ուղեկցող այլ անձինք, լրագրողներ, որոնց թվում է «Ազգ»-ի թղթակիցը: Պատվիրակությունը Երեւան կվերադառնա մարտի 7-ին:

ԱՍՈՒԼԻՍ

«Արդարություն եւ միասնություն» համագործակցությունն՝ ի պաշտպանություն Ռոբերտ Քոչարյանի

ԼՈՒԼԻՏ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Արտահերթ նախագահական ընտրություններում Ռոբերտ Քոչարյանի թեկնածությունը պաշտպանող հինգ կազմակերպություններ՝ ԳիԱրՔՄի, Երկրապահ կամավորականների միություն, ՀՅԴ, ՀՌԱԿ եւ ՀՍՈՒՄ (Հայաստանի սոցիալիստական ուժերի միություն) երեկ հրավիրված մամուլի ասուլիսում ազդարարեցին «Արդարություն եւ միասնություն» համագործակցության ստեղծումը, որի «հիմնադիր» հայտարարությունը հռչակում է համագործակցության հիմքերը. «ՀՀ կայացում եւ ամրապնդում որպես ինքնիշխան ու ժողովրդավարական, սոցիալական, իրավական պետություն», հայության համախմբում, Արցախի խնդրի կարգավորում, Հայաստանի հասարակական կյանքի ու տնտեսության առողջացում:

Ներկայացնելով համագործակցության նպատակը, շեշտելով ազգային գործնական միասնության անհրաժեշտությունը ՀՌԱԿ ԿՎ անդամ Հակոբ Ավեթիքյանը ՀՅԴ ԳՄ ներկայացուցիչ Վահան Հովհաննիսյանին վերապահեց ասուլիսն սկսելու պատիվը: Ըստ պրն Հովհաննիսյանի, «համագործակցությունը ոչ այնքան եւ ոչ միայն անձի, այլեւ գաղափարների եւ առաջնահերթությունների շուրջ է» սոցիալական արդարություն, ներկա ծանր իրավիճակի պատճառների վերացում, բարոյական մթոլորտի վերականգնում Հայաստանի եւ Արցախի անվտանգության ապահովում ռազմական, դիվանագիտական եւ տնտեսական ոլորտներում:

Թեման շարունակեց ՀՌԱԿ ատենապետ Հարություն Կարապետյանը: «Համագործակցությունը (ոչ թե ընդդեմ, այլ հանուն) նախընտրական բլոկ չէ եւ զուտ կիրառական նպատակներ չի հետապնդում: Մեր հասարակությունն այս տարիներին անընդհատ պառակտվում էր, մարդիկ կղզիացած էին, հասարակությունը մոլորված անհատների հասարակություն էր: Ներկա պահը դրամատիկ չէ, բայց շատ պատասխանատու է», ասաց նա աջ. ծախ. ցենտրիստական կողմնորոշումների վերաբերյալ տեսական բանավեճն առաջարկելով հետաձգել այլ ժամանակների:

Տես ▸ էջ 2

ԸՆՏՐԱԿԱՆ

ԿԸՀ-ի կազմը չի արտահայտում քաղաքական ուժերի իրական պատկերը

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը իր նորակազմ գոյության շուրջ երկու տարիների ընթացքում արդեն հասցրել է ստորագրել սեփական անզորության եւ անինքնուրույնության տակ, ցուցաբերել խամաճիկային էությունը, ինչպես նաեւ անպատասխանատվությունը հասարակության ու երկրի նկատմամբ: Այս մասին շատ է խոսվել եւ շատ կխոսվի՝ քանի դեռ ԿԸՀ-ը նույնակազմ է: Այնուամենայնիվ, մի կողմ թողնելով այս մարմնի բարոյական կեցվածքը, այսօր նույնքան կարեւոր է թվում մեկ այլ հանգամանք. ներկայումս ԿԸՀ-ի կազմը չի արտացոլում արդի ժամանակահատվածի ուժային տեղաբաշխումը: 1996-ին իրավիճակն այլ էր. ՀՀՇ-ն հզոր կազմակերպություն էր, արբանյակ կուսակցությունները՝ լծակատեր: ԱԺՄ-ն, ԻՄ-ը, ՀԿԿ-ն նույնպես լողում էին քաղաքականության երեւացող ալիքներում եւ այս առումով նրանց երկուական ներկայացուցիչները բոլոր իրավունքներն ունեին լինելու ԿԸՀ-ում: Հիշեցնենք, որ կառույցի կազմը մինչ օրս անփոփոխ է եւ հանձնաժողովի 20 անդամները, ըստ էության, նախկին կուսակցությունների ներկայացուցիչներն են. 12 հոգի ներկայացնում են «Հանրապետություն» խմբակցությունը, երկուական հոգի «Շամիրամը» ԱԺՄ-ն, ԻՄ-ը եւ ՀԿԿ-ն: Ընդհանուր առմամբ նման իրավիճակը անհեթեթություն է:

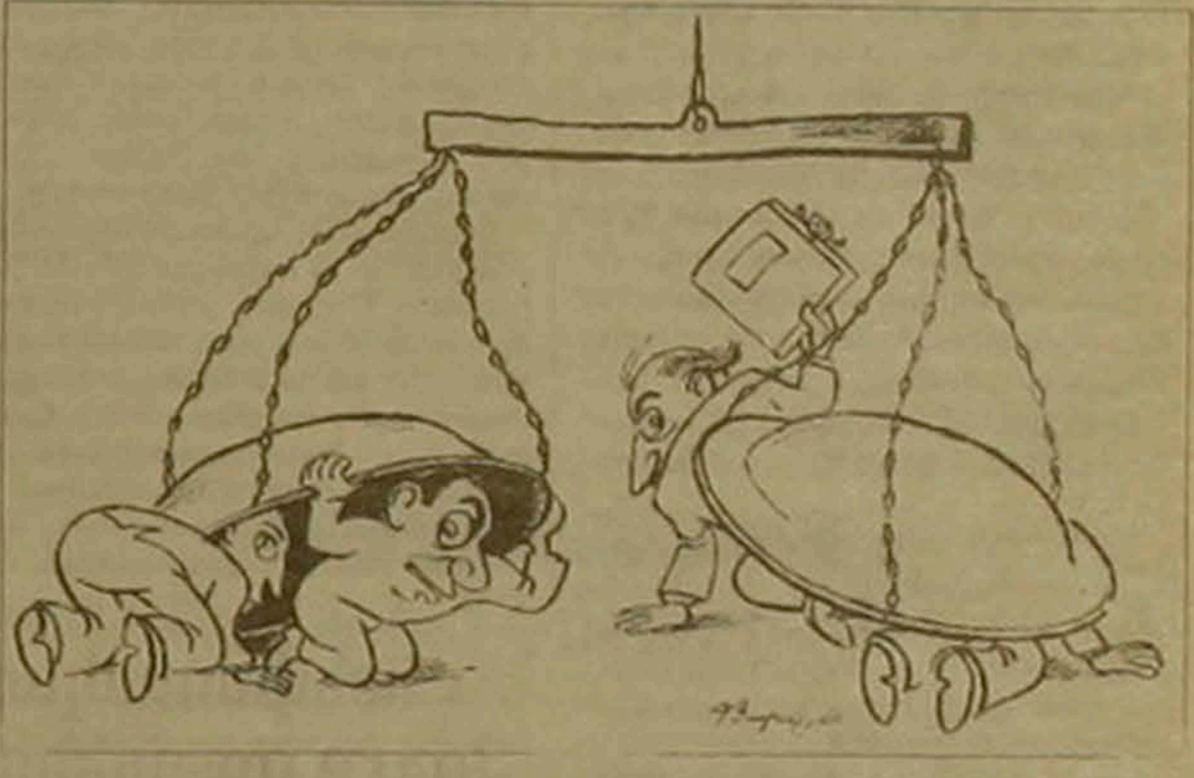

Տես ▸ էջ 2

ԵԱՀԿ ներկայացուցիչները Ստեփանակերտում

Մարտի 4-ին կայացան ԼՂՀ պաշտպանության նախարարի տեղակալ գեներալ-մայոր Վալերի Խաչատրյանի եւ հանրապետության Աժ արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ Բորիս Առուշանյանի հանդիպումները Ստեփանակերտ ժամանած ԵԱՀԿ գործող նախագահի անձնական ներկայացուցչի դաշտային օգնականներ Անթալ Հերդիչի (Հունգարիա), Ֆոլկեր Յակոբի (Գերմանիա) եւ Վասիլ Իվաշկոյի (Ուկրաինա) հետ: Անթալ Հերդիչը ղարաբաղյան կողմին ներկայացրել 2 նոր դաշտային օգնականներին, որոնք պետք տարածաշրջանում աշխատեն ԵԱՀԿ առաքելության կազմում: Հանդիպումների ժամանակ քննարկվել են միջազգային առաքելության հետագա գործունեության, ինչպես նաեւ հակամարտող կողմերին զինված ուժերի շփման գծի դիտարկումներին առնչվող հարցեր: ԼՂՀ ԱԳՆ մամուլի ծառայության տեղեկատվությամբ՝ Բորիս Առուշանյանի հետ հանդիպման ժամանակ արծարծվել է նաեւ Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման բանակցային գործընթացում այսօր առկա իրավիճակը:

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

Մարտի 7-ին թեկնածուները կստորագրեն ազատ եւ արդար ընտրություններ անցկացնելու հուշագիր

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. **Մարտի 7-ին ժամը 11-ին Կամերային երաժշտության տանը Մամուլի ազգային ակումբի եւ Իրավագետների եւ քաղաքագետների միության նախաձեռնությամբ ՀՀ նախագահի բոլոր թեկնածուները կստորագրեն հուշագիր արդար եւ ազատ ընտրություններ անցկացնելու մասին: Հուշագրում ասված է.**

«Գիտակցելով, որ մարտի 16-ին կայանալիք արտահերթ նախագահական ընտրությունները վճռորոշ նշանակություն ունեն Հայաստանի Հանրապետության ներկայի եւ ապագայի համար, համոզված լինելով, որ ժողովրդի ազատ եւ արդար արտահայտված կամքը նորընտիր իշխանությունների լեգիտիմ գործունեության հիմքն է, հավաստելով, որ Հայաստանի Հանրապետությունը պետք է շարունակի ժողովրդավարական զարգացումները հավատարիմ մնալով օրենքի տառին եւ ոգուն, մենք՝ ներքոստորագրյալ ՀՀ նախագահի թեկնածուներս, հաստատագրում ենք մարտի 16-ին կայանալիք արտահերթ նախագահական ընտրությունները ազատ, արդար եւ օրինական, վերահսկելի եւ թափանցիկ անցկացնելու մեր կամքը եւ պատասխանատվության բաժինը:

Մենք իբրեւ ժողովրդի կողմից առաջադրված եւ պաշտոնապես գրանցված ՀՀ նախագահի թեկնածուներ, ստանձնում ենք այս պատասխանատվությունը եւ ամեն ջանք կգործադրենք, որպեսզի առաջիկա ընտրությունները համապատասխանեն մեր ազգի եւ պետության առջեւ կանգնած վերընցյալ պահանջներին»:

ՄՈՍԿՎԱ

Պետդուման անսպասելիորեն ընդունեց պետբյուջեն

4 ՄԱՐՏ, PC, BBC. Ռուսաստանի Պետդուման այսօր անսպասելիորեն ընդունեց 1998 թվականի պետբյուջեի նախագիծը չորրորդ, վերջնական ընթերցմամբ: Փաստաթղթին կողմ քվեարկեցին 252, դեմ՝ 129, 2 պատգամավոր ձեռնպահ մնաց: Շատերի համար տարօրինակ էր, որ պետբյուջեի օգտին քվեարկեցին Պետդումայի ձախ մեծամասնության պատգամավորները, որոնք 4 ընթերցումների ընթացքում բացահայտորեն դեմ էին հանդես գալիս: Գենադի Զյուգանովն այդ կապակցությամբ բացատրեց, որ դա անհրաժեշտ քայլ էր, որպեսզի տարածաշրջաններին բյուջեից հատկացվող միջոցներն այնտեղ հասնեն ըստ օրենքի, եւ ոչ թե այլ կերպ: Զյուգանովը հայտարարեց նաեւ, որ այս տարի կոմկուսը եւ նրա դաշնակիցները կկազմավորեն ստվերային կառավարության կաբինետ, իսկ ապրիլ ամսին աշխատավորական զանգվածներին դուրս կբերեն բողոքի գործողությունների՝ կյանքի այն մակարդակի դեմ, որ այժմ կա երկրում: Ըստ պետբյուջեի նախագծի, բնակչության դրամական եկամուտներն այս տարի պետք է աճեն առնվազն 3 տոկոսով:

Սորոսից 100 մլն դոլար Ռուսաստանին

4 ՄԱՐՏ, PC. Ամերիկյան միլիոնատեր Սորոսն այս տարի 100 մլն դոլար կտրամադրի Ռուսաստանում բարեգործական ծրագրեր իրագործելու նպատակով, որից 20 միլիոնը որպես օգնություն տրվելու է գավառական գրադարաններին:

ՆԱՎԹ

Վրաստանը եւ Թուրքիան փորձում են մեղմել Ռուսաստանին դուրս մղելու փաստը

4 ՄԱՐՏ, BBC, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ». Վրաստանի արտգործնախարար Իրակլի Մենաղարիշվիլին այսօր մամլո ասուլիս անցկացրեց Թուրքիայում օրերս կայացած Ադրբեջանի, Ղազախստանի, Թուրքմենիայի, Վրաստանի եւ Թուրքիայի արտգործնախարարների հանդիպման կապակցությամբ, որի մասնակիցները եզրահանգել էին, որ «մեծ նավթի» հիմնական մասն արտահանվելու է Բաքու-Թբիլիսի-Ջեյհան կառուցվելիք նավթամուղով: Կասպիական նավթի շահագործմանը մասնակցող ամերիկյան ընկերությունները նույնպես այդ երթուղու կողմնակիցներն են: Հանդիպման ընթացքում քննարկվել է Վրաստանի տարածքով նաեւ ղազախական նավթի արտահանման հարցը: Ղազախստանի արտգործնախարար Տոկաեւը հայտարարել է, որ իր երկիրը չի ցանկանում էներգակիրների արտահանման հարցում լիովին կախյալ լինել Ռուսաստանից: Ըստ Վրաստանի եւ Ղազախստանում Թենգիզի նավթատեղին շահագործող «Շեւրոն» ամերիկյան նավթային ընկերության միջեւ կնքված պայմանագրի, մինչեւ 99 թվականը կկառուցվի լրացուցիչ նավթամուղ, որով հնարավոր կդառնա Ղազախստանից Եվրոպա արտահանել տարեկան 8 մլն տոննա նավթ: Իրակլի Մենաղարիշվիլին հայտարարել է, թե ոչ մի դատապարտելի բան չկա, որ Թուրքիայում կայացած հանդիպմանը չեն հրավիրվել մերձկասպիական 2 այլ երկրների՝ Ռուսաստանի եւ Իրանի ներկայացուցիչները: Ըստ մեկնաբանների, դրա պատճառն այն է, որ Վաշինգտոնն ու Անկարան փորձում են նվազագույնի հասցնել Մոսկվայի դերը կասպիական նավթի արտահանման հարցում: Այդ հարցին այսօր անդրադարձավ նաեւ Թուրքիայի ԱԳՆ-ն, որը հերքեց այն լուրերը, թե Անկարան փորձում է սահմանափակել Ռուսաստանի մասնակցությունը կասպիական նավթի արդյունահանման եւ արտահանման ծրագրերին: ԱԳՆ-ի խոսնակ Սերմեթ Աթայինլին հայտարարեց, թե բացառված է, որ Թուրքիան փորձի Ռուսաստանին դուրս մղել կասպյան նավթի ծրագրերից:

digitised by A.R.A.R.@

ընթացիկ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Ընթացիկ, շատ ընթացիկ նիստեր

ԱԺ-ի մարտի 4-ի նիստում ամբողջությամբ ընդունվեց ՀՀ քաղաքացիական օրենսգիրքը, իսկ 1-ին ընթերցմամբ՝ Քաղաքաշինության մասին ՀՀ օրենքի նախագիծը: Առաջին ընթերցմամբ ընդունվեց Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքում, ՀՀ քրեական, քրեական դատավարության օրենսգրքերում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին օրենքի նախագիծը:

Քաղաքաշինության մասին օրենքի նախագծով սահմանվում են ՀՀ քաղաքաշինական գործունեության հիմնադրույթները եւ կարգավորվում են դրա հետ կապված փոխհարաբերությունները: Նախագծում ընդգծվում է, որ քաղաքաշինությունը ՀՀ-ում կենսագործունեության համար բարենպաստ տարածական միջավայրի ստեղծման կամ փոփոխման նպատակով պետության, ֆիզիկական, իրավաբանական անձանց եւ դրանց միավորումների գործողությունների համախումբ է:

Օրինագծում սահմանվում են քաղաքաշինական գործունեության սուբյեկտների եւ օբյեկտների իրավունքները եւ պարտականությունները, ինչպես նաեւ շինարարություն իրականացնողների իրավունքներն ու պարտականությունները, քաղաքաշինության բնագավառի պետական կառավարումը, տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրավասությունը:

ԱԺ-ի երեկվա նիստում ընդունվեց նաեւ պատգամավորներ Կ. Ռուբինյանի եւ Ա. Գրիգորյանի ներկայացրած ՀՀ Ազգային ժողովի կանոնակարգում փոփոխություններ մտցնելու օրենքի նախագիծը:

Առաջարկվող փոփոխություններից մեկի համաձայն «յուրաքանչյուր տարի պետական բյուջեն հաստատվելուց հետո 10 օրվա ընթացքում ԿԲ-ն ԱԺ է ներկայացնում առաջիկա տարվա դրամավարկային քաղաքականության ծրագիրը, որը հրապարակվում է ԱԺ-ի հերթական նստաշրջանում պետական բյուջեն հաստատվելուց հետո երկամսյա ժամկետում»:

ԱԺ-ի նիստում ԿԲ-ի դրամավարկային քաղաքականության ծրագիրը հրապարակելու համար ԿԲ-ի նախագահին տրվում է մինչեւ 40 րոպե: ԿԲ-ն մինչեւ յուրաքանչյուր տարվա մայիսի 1-ը ԱԺ է ներկայացնում ԿԲ-ի խորհրդի հաստատած նախորդ ֆինանսական տարվա տարեկան հաշվետվությունը, որը հրապարակվում է ԱԺ-ի հերթական նստաշրջանում պետբյուջեի կատարման մասին տարեկան հաշվետվությունը քննարկելուց առաջ:

Երեկոյան նիստում կայացած հարցուպատասխանի ժամանակ պատգամավորների հարցերի մի մասն ուղղված էր ՀՀ գյուղատնտեսության նախարար Վլ. Մովսիսյանին, այդ հարցերը հիմնականում վերաբերում էին գարնանացանին:

Պ. Մակեյանը հարցի տեսքով կրկնեց նախորդ օրվա հայտարարության մեջ հնչած միտքը՝ Սահմանադրության այն հոդվածի խախտման շուրջ, որն առնչվում էր կառավարության անդամներին միաժամանակ այլ պաշտոններ զբաղեցնելու անթույլատրելիությանը:

Ի պատասխան օպերատիվ կառավարման նախարար Շահեն Կարամանուկյանը նշեց, որ «իրավական խնդիր սկզբունքորեն կա առաջ քաշված հարցում», սակայն միաժամանակ նկատեց, որ կառավարության անդամներն իրենց գործունեությունը կարող են համատեղել գիտական եւ մանկավարժական գործունեության հետ: Կարամանուկյանը նաեւ տեղեկացրեց, որ առողջապահության նախարար Ստամբոլցյանը 2 շաբաթ է, ինչ չի զբաղեցնում պրոկտոլոգիայի ինստիտուտի ռեկտորի պաշտոնը:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Սկիզբը էջ 1

ՅՄՈՒՄ նախագահ Աշոտ Մանուչարյանը նշեց, որ վերջին տասնամյակում երկրորդ անգամ հայ ժողովուրդը կանգնած է կարեւորագույն ընտրության առջեւ: Առաջինը 1988-ին էր, երբ ի հայտ եկավ, թե «ինչ հզոր ուժ է միասնությունը: Միասնություն, որ բխեց անարդարությունից», ասաց նա՝ կարեւորելով «Միասնություն եւ արդարություն» համագործակցությունն, իբրեւ «նոր վեճերից, րականգնումը՝ հավաստիացնելով, որ աշխատել եւ աշխատելու է նպաստել իշխանությունների եւ ժողովրդի ներդաշնակմանը: Իր գործունեությամբ Ռոբերտ Քոչարյանն արդեն իսկ ապացուցել է, որ կարող է լինել ժողովրդի եւ կուսակցությունների, Հայաստան-Սփյուռք-Արցախ համախմբման կրողը եւ երաշխավորը, ասաց նա՝ նշելով, որ յուրաքանչյուր անհատ իր աշխատանքով հարստանալու իրավունք ունի, միայն թե՝ ոչ թե տնտեսու- քայլեր է արել այդ ուղղությամբ, որոնց արդյունքը միանգամից չի երեւա»: Պրն Աղամալյանը ներկայացրեց համագործակցության առաջիկա անելիքները՝ խոշոր միջոցառում ֆիլհարմոնիկ մեծ դահլիճում բոլոր կուսակցությունների, ՀԿ-ների մասնակցությամբ, միասնական եզակի հանրահավաք, աշխատանք մարզերում:

Հարցերից պարզվեց, որ համագործակցությունը բաց է բոլոր կազմակերպությունների առջեւ, իշխանու- ծակվել, գործն ավարտված չէ»՝ երրորդ իշխանության «խուլ ընդդիմությամբ» եւ հայտնի («օրինականության» պահպանման) շահարկումներով բացատրելով դատապարտյալների «մաս-մաս» ազատվելը:

Նախընտրական առճակատումը վտանգավոր համարվեց, ՀՀՇ-ի լռությունը՝ բնական (քանզի որեւէ թեկնածու հրապարակորեն չի ուզում ՀՀՇ-ի աջակցությունը), թեեւ, ըստ Մանուչարյանի, ՀՀՇ-ն կենսունակ կլանների

«Արդարություն եւ միասնություն» համագործակցությունն՝ ի պաշտպանություն Ռոբերտ Քոչարյանի

փոխադարձ մեղադրանքներին, պառակտումներին» հրաժեշտ տալու հնարավորություն, միասնականության մթնոլորտի ստեղծման հեռանկարը կապելով Ռոբերտ Քոչարյանի ընտրության հետ: «Պետերությունները մրցավազքի նոր փուլ են սկսում այս տարածաշրջանում, եւ հարվածների ամենահարմար տեղը հոգեւոր եւ տնտեսական ճեղքվածքներն են, որ պիտի կարողանանք հաղթահարել առաջիկա ընտրությունների միջոցով», նշեց նա՝ ուշագրավ, բայց եւ ուշացած համարելով Դավիթ Վարդանյանի կողմից ընտրությունները հետաձգելու վերաբերյալ արծարծված նկատառումը:

Երկրապահ կամավորականների միության փոխնախագահ, ՀՀ ԱԺ նախագահի տեղակալ Ալբերտ Բազեյանը կազմակերպության անդամակցությունը նորաստեղծ համագործակցությանը «արդարացրեց» երկրի կյանքին մասնակցելու իրավունքով եւ նույնպես կարեւորեց միասնության եւ արդարության վերահաստատումը, տնտեսության հանդեպ վստահության վե- թյան հաշվին, այլ տնտեսության հետ, քանզի դժվար է միասնություն ակնկալել «օրվա հացի խնդիր ունեցողների եւ շռայլ կյանք վարողների, հայրենիքի շահերը վաճառողների եւ պաշտպանողների միջեւ»: Անդրադառնալով ազատ եւ արդար ընտրություններին, պրն Բազեյանն անհրաժեշտ համարեց սանձել այն տնտեսական պաշտոնյաների ակտիվությունը, որոնք, ելնելով անձնական խնդիրներից, վնասում են իրենց թեկնածուին: «Նրանց ոչ ոք չի հրահանգել» հավաստիացմանն արագորեն արձագանքեց պրն Ավետիքյանը. «Ուրեմն պետք է հակառակ հրահանգը տալ»:

ԳիԱրՔՄի-ի ներկայացուցիչ Ալեքսանդր Աղամալյանը խնդիր համարեց ոչ թե անձի, այլ ապագայի ընտրությունը՝ Հայաստան-Սփյուռք-Արցախ միասնական առանցքի ստեղծումը, Արցախի հիմնախնդրի ռացիոնալ լուծումը եւ երկիրը «տնտեսական ճահճից» դուրս բերելու հեռանկարն, այնուամենայնիվ, կապելով Ռոբերտ Քոչարյանի հետ, որն «արդեն իսկ ռեալ թյան գալու խնդիր եւ նպատակ չունի: Աշոտ Մանուչարյանն, անդրադառնալով Քոչարյանի քաղաքացիության շահարկմանը եւ հնարավոր «արտաքին» արձագանքներին, նշեց, որ իրավական տեսակետից խնդիր չկա, իսկ բարոյական առումով «բոլոր թեկնածուներն էլ կնճիռներ ունեն», եւ եթե մենք այդ հարցերը չուրենք, ոչ մի երկիր դրան չի անդրադառնա, քանզի Քոչարյանի թեկնածությունը բոլոր առումներով ամենահավասարակշռվածն է նաեւ արտաքին աշխարհի համար: ՀՅԴ եւ ՌԱԿ «աննախադեպ» համագործակցության վերաբերյալ հարցին ի պատասխան ասվեց, որ ժողովրդի եւ պետականության գերխնդիրներ կան այժմ, իսկ նման դեպքերում երկու ավանդական կուսակցությունները ավանդաբար համագործակցել են, ինչպես «17-ամյա բեյրության փորձության պարագայում»:

«31»-ի դասավճռի բողոքարկման «տարօրինակ արդյունքների» վերաբերյալ Վահան Հովհաննիսյանը նշեց. «Քանի դեռ բոլորն ազատ չեն ար- միջոցով շարունակում է գործել՝ ներկայություն ապահովելով բոլոր նախընտրական շտաբներում: Թղթակիցներից մեկը «ավտորիտարիզմի տարրեր» տեսավ Քոչարյանի դեռեւս չհրապարակված նախընտրական կարգախոսում («Իմ կուսակցությունը ժողովուրդն է»), ինչին ի պատասխան ասվեց, որ իշխանության թեւերի հավասարակշռման, նախագահի լիազորությունների սահմանափակման, Սահմանադրությունը «քաղաքակիրթ տեսքի բերելու», նոր խորհրդարանի կազմավորման, Հայաստանի քաղաքական սպեկտրը ներկայացնող «Քաղաքական խորհրդի» ստեղծման ծրագրերը, որ հավանություն են ստացել Ռոբերտ Քոչարյանի կողմից, նշված վտանգը չեզոքացնելու իրական հնարավորություն են պարունակում: Մեր հարցին պատասխանելով, ասուլիսի մասնակիցները նշեցին, որ նախընտրական խոշոր անակնկալներ թերեւս չեն լինի, չբացառելով, սակայն, հնարավոր տեղաշարժերը թեկնածուների «ճամբարում»:

Ստեփանակերտում կկառուցվի Սուրբ Աստվածածին Մայր տաճարը

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՄԱՐՏ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Առաջիկա օրերին Ստեփանակերտում կսկսվի Մայր տաճարի՝ Սուրբ Աստվածածին եկեղեցու կառուցումը: Այս մասին մարտի 4-ին մամուլի ասուլիսում ասաց Հայ առաքելական եկեղեցու Արցախի թեմի առաջնորդ Պարգեւ եպիսկոպոս Մարտիրոսյանը:

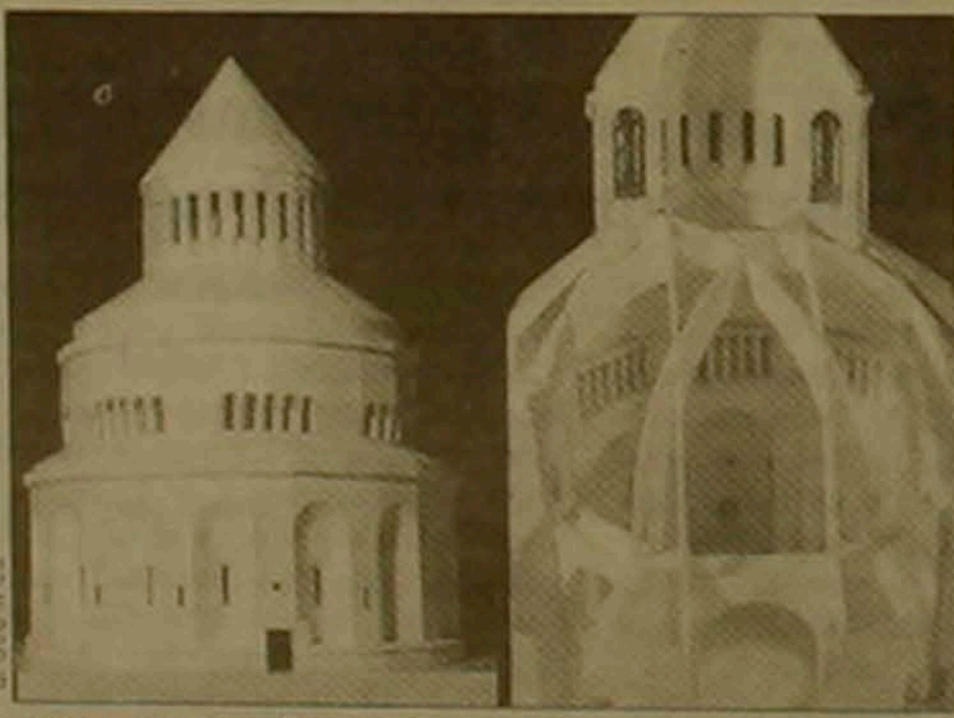

Եկեղեցին կառուցվելու է Ստեփանակերտի կենտրոնում. քաղաքի իշխանությունները համապատասխան հողամաս են հատկացրել Ստեփանակերտի հրապարակին կից: Եկեղեցու նախագիծն արդեն պատրաստ է, ճարտարապետը Գագիկ Եռանոսյանն է: Տաճարը արտաքնապես նման է Զվարթնոցին, եռահարկ է, բայց կառուցվածքով եւ կոնստրուկտիվ լուծումներով տարբերվում է: Եկեղեցին լինելու է եռախորան, բարձրությունը՝ 33, տրամաչափը՝ 26 մետր: Շինարարությունը նախատեսվում է ավարտել 2001 թվականին:

Ինչպես ասաց Պարգեւ սրբազանը, Ստեփանակերտի Սուրբ Գեւորգ եկեղեցին 1936 թ. ստալինյան ժամանակաշրջանում քանդվել է եւ նրա փոխարեն կառուցվել է Ստեփանակերտի թատրոնի մուտքը: Մոտ 7 տարի է, ինչ թատրոնի շենքում դահլիճ է վերցված, որտեղ ամեն օր ժամերգություն է կատարվում եւ ամեն կիրակի պատարագ է մատուցվում: Նա ասաց նաեւ, որ Ստեփանակերտի ծայրամասում, գերեզմանոցի մոտ կա Վաչագան Բարեպաշտ թագավորի օրոք կառուցված մի փոքրիկ մատուռ, որը վերածվել է այլ հաստատության եւ հույս հայտնեց, որ դա կվերադարձվի եկեղեցուն, կվերանորոգվի եւ նորից կդառնա սրբավայր:

Արցախի թեմի առաջնորդի կարծիքով, 50-60 հազար բնակչություն ունեցող Ստեփանակերտը պետք է առնվազն 3-4 եկեղեցի ունենա:

Ներկայումս Արցախում գործող չորս եկեղեցի կա: Այս տարի Համբարձման տոնին կբացվի առաջին նորակառույց՝ Քաշաթաղի (Լաչին) Բերձորավանի Սուրբ Համբարձում եկեղեցին: Այս տարի կվերաբացվեն նաեւ Շուշիի Ամենափրկիչ՝ Ղազանչեցոց եկեղեցին, Մարտակերտ քաղաքի Սուրբ Կարապետ, Բալուջա, Թալիշ եւ Ներքին Հոռաթաղ գյուղերի Սուրբ Աստվածածին եկեղեցիները, ինչպես նաեւ Ամարասի վանքի Սուրբ Գրիգորիս եկեղեցին:

Այս տարի սկսվել է նաեւ պատմական Շոշկավանքի վերանորոգումը, որը 1-2 տարվա ընթացքում կավարտվի, 1999 թ. կվերանորոգվի Քարինտակի եկեղեցին, իսկ 2000 թ. հավանաբար կավարտվի Դադիվանքի Սուրբ Նշան եկեղեցու վերանորոգումը:

Արցախ աշխարհը շատ հարուստ է եղել եկեղեցիներով ու վանքերով. 1813 թ.՝ Գյուլիստանի պայմանագրի ստորագրման ժամանակ, ըստ Պարգեւ սրբազանի, Արցախ աշխարհն ուներ 1311 գործող եկեղեցի ու վանք:

Արցախի թեմի առաջնորդը դիմեց բոլոր հայրենակիցներին, կազմակերպություններին՝ աջակցել Ստեփանակերտի Մայր տաճարի՝ Սուրբ Աստվածածին եկեղեցու կառուցմանը:

Այդ նպատակով բացված է հաշվեհամար՝ ՀՀ, Երեւան, «Հայներարտբանկ»: «Հայ առաքելական եկեղեցու Արցախի թեմ»: Դրամային հաշիվ՝ 1570011700065, տարադրամային հաշիվ՝ 15700114081166 (ԱՄՆ դոլար):

ԸՆՏՐԱԿԱՆ

ԿԸՀ-ի կազմը չի արտահայտում քաղաքական ուժերի իրական պատկերը

Սկիզբը էջ 1

Այսօր, երբ երկրում արձանագրվել եւ դեռ ընթացքի մեջ են արմատական եւ նույնիսկ հիմքային փոփոխություններ, բոլորովին այլ է նաեւ քաղաքական խճանկարը: Ի՞նչ արժեն այսօր կամ ի՞նչ մի կշիռ կարող են ունենալ «Հանրապետություն» խմբակցության համակարգում քարշ եկող արբանյակ կուսակցությունները եւ մասնավորապես ՌԱ(ԼԴ)Կ-ն, Հանրապետական կուսակցությունը, սոցիալ-դեմոկրատ հնչակյանները, Քրիստոնեա-դեմոկրատական միությունը: Յուրաքանչյուրը ԿԸՀ-ում ներկայացված է երկու ձայնով: Փոխարենն, օրինակ, արդեն գործող ՀՅԴ-ն մեկուսացված վիճակում է եւ կարծես գոյություն չունի հայ իրականության մեջ: ՀՌԱԿ-ը եւ ՀԴԿ-ն նույնպես: Օրինակները, հասկանալի է, շատ են եւ վկայում են, որ ԿԸՀ-ի կազմն այժմ քիչ կապ ունի իրականության հետ: Այս առումով տարակուսանք է ծնում այն միտքը, որ ինչպես գրված է համապատասխան օրենքում. «Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը ընտրության կազմակերպումը եւ վերահսկողությունն իրականացնող մարմին է, որը...» ղեկավարվում է սահմանված 18 դրույթներով եւ կարող է տնօրինել, ընդունել, վերահսկել, սահմանել, փոխել, ընտրել, գրանցել, կազմակերպել, դիմել եւ այսպես շարունակ: Եվ հարց է ծագում ինչպե՞ս պետք է այս ամենը իրականացնեն հիշյալ կուսակցությունների ներկայացուցիչները, որոնցից ոմանց կազմակերպությունները փաստորեն անգործուն են, մինչդեռ, օրինակ, Ռ. Քոչարյանի թեկնածությունը պաշտպանող գլխավոր 5 կազմակերպություններից որեւէ մեկն այնտեղ ներկայություն չունի:

Ի՞նչ սկզբունքով: Տարրական տրամաբանությունը հուշում է, որ ներկայի նման խախտվածությունը պարարտ հող է նախապատրաստում հնարավոր կամայականությունների համար: Նման դեպքերում չի կարելի բացառել ոչինչ: Սա կարող է լինել թաքուն քաղաքականություն, կորցրած լծակների վերադարձման խոստում, պատվերների այլ եղանակ եւ այլն: Տեսականորեն ԿԸՀ-ն այսօր կարող է միջոց դառնալ ցանկացած ուժի ձեռքում կամ զրպանում: Տարբերակները շատ են: Ըստ էության, ԿԸՀ-ում ներկայացված շատ կուսակցությունների համար առաջիկա ընտրությունները քաղաքական եւ տնտեսական մակերեւույթներում մնալու եզակի գուցե եւ վերջին հնարավորությունն են: Նրանք սկսելու են բազար: Իսկ շուկաներում ընտրությունների արդյունքները միշտ էլ քողարկված են կեղծիքների նժարների տակ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
[illegible]
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՀԱԿՈԲՅԱՆ / հեռ 529221
Տնօրենություն / հեռ 562863
Համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

նախընտրական

Երեկ ժուռնալիստի տանը տեղի ունեցավ ՀՀ պետական լրատվամիջոցների եւ նախագահի թեկնածուների նախընտրական շտաբների լրատվական ծառայությունների ղեկավարների աշխատանքային հանդիպումը, որը բացեց եւ վարում էր ժուռնալիստների միության նախագահ տիկին Աստղիկ Գեւորգյանը:

Պրն Գասպարյանը եւ Մարատ Օրդյանը խնդրում էին թեկնածուների նախընտրական շտաբների մամուլի ծառայությունների ղեկավարներին «համատեղ քրտնաջան աշխատանք կատարել մեզ հետ, որպեսզի թույլ չտանք խնդրումներ»: Հարկ է նկատի առնել, որ մարտի 4-ի դրությամբ ո՛չ ռադիոն, ո՛չ հեռուստատեսությունը դեռ չէին ստացել թեկնածուների հարկումներ չարվեն:

Ի միջի այլոց, տպավորությունն այն էր, որ պետական զանգվածային լրատվամիջոցների տնօրենները խիստ մտահոգ են հենց այդ գալիք քաղաքական շահարկումներից, քանզի իրենք ամենեւին տրամադիր չեն օրենքը խախտելու եւ որեւէ մեկի օգտին հավելյալ քարոզչություն ծավալելու, սակայն գրեթե համոզված էին, որ իրենց

ՔԱՐՈԶՉԱԿԱՆ

Լրատվամիջոցների ղեկավարները անաչառ եթեր են խոստանում

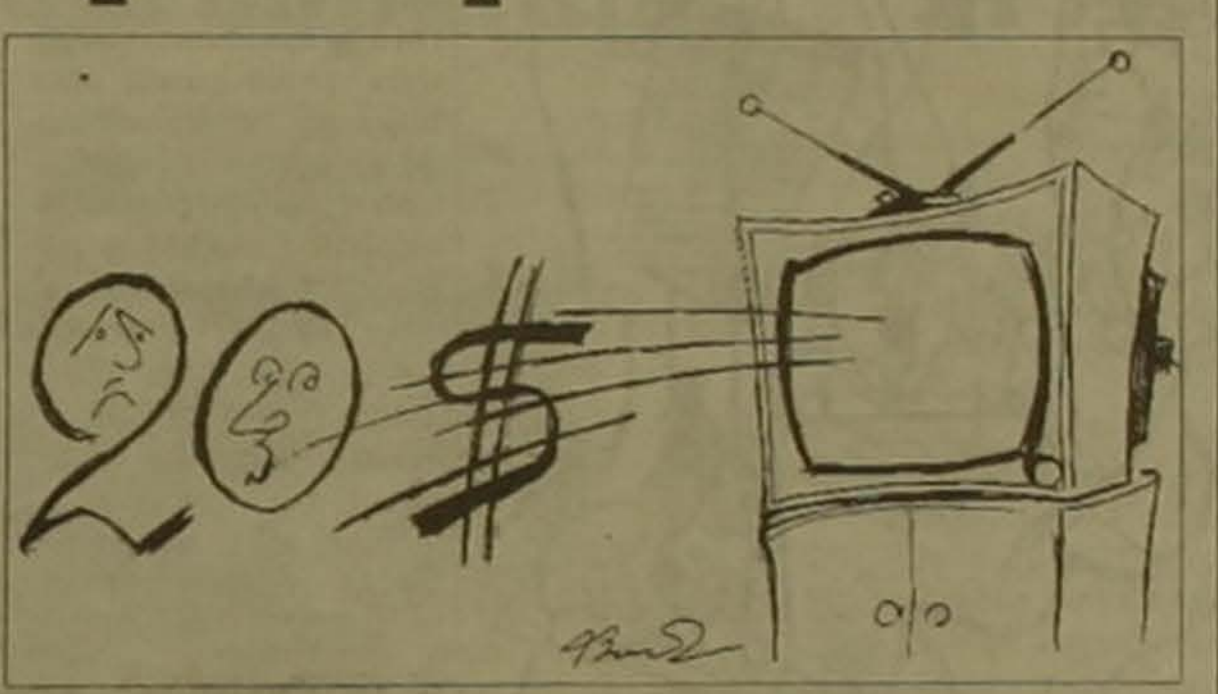

Հանդիպման նպատակն էր ճշտել ՀՀ նախագահի թեկնածուների օգտին կազմակերպվող քարոզչության հետ կապված հարցերը: Ազգային հեռուստատեսության տնօրեն Համլետ Գասպարյանը, ազգային ռադիոյի տնօրեն Արմեն Ամիրյանը եւ հատկապես հեռուստատեսության ծրագրերի կազմման պատասխանատու Մարատ Օրդյանը հանգամանալից տեղեկատվություն ներկայացրին իրենց հնարավորությունների, տեխնիկական հագեցվածության եւ այլնի մասին, որից պարզվեց մի բավական տխուր պատկեր: Ըստ օրենքի, նախագահության յուրաքանչյուր թեկնածուի քարոզչությունը ծավալելու համար տրվում է 90 րոպե անվճար եւ 180 րոպե վճարովի հեռուստաեթեր 1-ին ծրագրով: Երկրորդ ծրագրի վրա այս կարգը չի տարածվում, նա ազատ է: Քարոզչությունն սկսվում է մարտի 7-ին եւ ավարտվում է 15-ին, ժամը 24.00-ին: [illegible] այնքան կարճ է, իսկ թեկնածուները այնքան շատ, որ հեռուստատեսությունը ստիպված է օրական 6 ժամ եթեր տրամադրել քարոզչական նյութերին: Եթե հաշվի առնենք, որ հեռուստատեսությունն ունի օրական ընդամենը 8 եթերաժամ, բացառությամբ շաբաթ-կիրակի օրերի, երբ դա հասնում է 14 ժամի, առաջ պարզ կդառնա, թե որքան դժվար է «տեղավորվել» այս սահմաններում եւ կազմել հաղորդումների քիչ թե շատ տանելի ցանց: Պետք է նկատի առնել նաեւ, որ հեռուստատեսությունը չի կարող եթերից հանել «Լրաբեր» ծրագիրը (օրական 1 ժամ) եւ պայմանագրային հաղորդումները (հեռուստախաղերը) շաբաթական 3 օր:

նախընտրական շտաբների հայտերը վճարովի եթերաժամերը օգտագործելու մասին: Հետեւաբար պետք է նկատի առնել նաեւ, որ «ով շուտ հայտ ներկայացնի, նա էլ կզբաղեցնի իրեն հարմար եթերաժամը, եւ հաջորդը չպետք է դժգոհի դրանից»:

Շատ կարեւոր հանգամանք է նաեւ այն, որ հեռուստատեսությու[ն] [illegible] թեկնածուներից ո՞վ է պատրաստել այլեւայլ տեսահոլովակներ ու տեսանյութեր, որպեսզի կարողանա առաջադրվել դրանց եթեր տալու տեխնիկական հնարավորություններ: Հնարավոր այդ անել պարզապես անկարելի է:

Ազգային ռադիոն, ըստ նրա տնօրեն պրն Արմեն Ամիրյանի, այս առումով ավելի լավ վիճակում է: Նա ունի օրական 18 եթերաժամ եւ կարող է տեղավորվել պահանջված սահմաններում: Սակայն ռադիոն էլ ունի իր յուրահատկությունները, եւ նախընտրական շտաբները սերտ կապեր պետք է պահպանեն նաեւ ռադիոյի ծրագրերի տնօրենության հետ, որպեսզի հետագայում քաղաքական բնույթի գնահատականներ չտան կամ շամեն քայլը գնահատվելու է իբրեւ «միտումնավորություն»: Այս առթիվ խնդրվում էր յուրաքանչյուր դժգոհության փաստի առթիվ մեկնաբանություններ տալուց առաջ նախապես ճշտել խնդրի էությունն իրենց հետ, ապա նոր գրել «ինչ ուզում են եւ ինչպես ուզում են»: Հենց դրա համար էլ տիկին Աստղիկ Գեւորգյանի աշխատա[illegible] գին լրատվամիջոցների եւ թեկնածուների նախընտրական շտաբների ղեկավարների հեռախոսահամարները:

Արմենպրես գործակալության տնօրեն Մեսրոպ Հարությունյանն ու ժուռնալիստների միության նախագահ Աստղիկ Գեւորգյանը մտահոգ էին իրենց դահլիճներում թեկնածուների մամուլի ասուլիսների անցկացման գրաֆիկների ճշգրտման հարցում, քանի որ ակնհայտ է օրական պետք է անցկացվի 2-3 այդպիսի միջոցառում:

Ավելացնեմ, որ վճարովի հեռուստաեթերի մեկ րոպեն արժե 20 ԱՄՆ դոլար, ռադիոեթերի մեկ րոպեն 15 դոլար:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԱՍՈՒԼԻՍ

«ԱԺՄ-ն հզոր ընտրական մեքենա է ստեղծել»

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մարտի 4-ին ԱԺՄ գրասենյակում մամուլի ասուլիս անցկացրեց Վազգեն Մանուկյանի նախընտրական շտաբի ղեկավար, ԱԺՄ վարչության անդամ Սեյրան Ավագյանը եւ ներկայացրեց իրենց գործունեությունը նախընտրական այս փուլում:

ԱԺՄ-ն ընտրական բոլոր հանձնաժողովներում առաջադրել է 4200 անդամների, նույնքան էլ վստահված անձինք կլինեն ընտրության անցկացման օրը: Վ. Մանուկյանի աջակիցները վեց օրում կարողացել են հավաքել 303.096 ստորագրություն, ինչը ցույց է տալիս, ըստ Ս. Ավագյանի, թե՛ իրենց թեկնածուի հանդեպ եղած վերաբերմունքը հասարակության մեջ, թե՛ իրենց շտաբի կազմակերպվածությունը: ԱԺՄ-ն նախընտրական շտաբներ է ծավալել հանրապետության բոլոր մարզերում ու բնակավայրերում: Օրինակ, միայն Արթիկի նախկին շրջանում գործում է 27, Տավուշում՝ 33 շտաբ, Երեւանի բոլոր ընտրական տեղամասերում կա մոտ 300 շտաբ:

Սեյրան Ավագյանը եզրակացրեց, որ այս պահին իրենց հաջողվել է ստեղծել ընտրական հզոր մեքենա, որի նախադեպը հանրապետությունում չի եղել եւ որը մեր ժողովրդի համար նվաճում կարելի է համարել:

Ասուլիսում բերվեցին նախընտրական փուլի մի քանի գնահատականներ: Մասնավորապես նշվեց, որ մեր մամուլում մի տեսակ քամահրական վերաբերմունք է նկատվում օրենքների պաշտպանության հանդեպ, ինչը վտանգավոր է Հայաստանի ապագայի համար, այս օրերին հրապարակվող հարցախույզները, որ արտահայտում են պատվիրատուների շահերը, լուրջ վտանգի տակ են դնում սոցիոլոգիական գիտությունը Հայաստանում: ԱԺՄ-ն եւս ունի սոցիոլոգիական հարցումների արդյունքներ, որոնք սակայն չհրապարակվեցին՝ նախընտրական փուլին ավելորդ չմիջամտելու նպատակով:

Վ. Մանուկյանի նախընտրական շտաբի անունից Ս. Ավագյանը մի քանի առաջարկ ներկայացրեց, մասնավորապես՝ ստեղծել ընտրությունների արդար անցկացման վստահության մթնոլորտ՝ բոլոր թեկնածուների պարբերաբար հանդիպումների միջոցով, նախընտրական շտաբները եւս այդ նպատակի համար համագործակցեն եւ ստեղծվի համատեղ աշխատանքային խումբ, հասարակական կազմակերպությունները ստեղծեն «ազատ-արդար ընտրություններ» հասարակական կենտրոններ, որոնք եւս կվերահսկեն ընտրությունների ընթացքը եւ այլն: Ս. Ավագյանը մամուլի ներկայացուցիչներին այդ հարցերը լուսաբանելու համար հրավիրեց իրենց շտաբի հետ համագործակցության:

Սեյրան Ավագյանը նաեւ սթափության կոչ արեց դեռեւս պահպանված կեղծարարության մեքենային, որպեսզի չխայտառակեն Հայաստանը միջազգային հանրության առջեւ, քանի որ ազատ ու արդար ընտրությունը Հայաստանի համար երբեք այսքան վճռական ու թանկ չի եղել եւ ճակատագրական նշանակություն ունի:

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅԱՆԸ

Այո, պետք է մտահոգվել

Դիտելով թերթերի խմբագիրների հեռուստատեսությամբ վարվող ասուլիսները, փորձում եմ արձագանքել նրանցում արտահայտված մտահոգություններին: Այո՛, այս օրերին մեր երկիրն ու ժողովուրդը գտնվում են մտահոգությունների թատերաբեմում: Մտահոգությունների առաջնայինը նախագահի թեկնածուների առաջադրման եւ արդար ընտրություններ անցկացնելու հարցերն են: Ցանրահայտ է, որ ինչ-ինչ երեւույթներ գնահատելիս հասարակության զգալի մասը հաճախ սխալ է կողմնորոշվում: Ցավոք, այս հանգամանքը խիստ մտահոգող է, քանի որ այսօր մեր ժողովրդի զգալի մասն անտարբեր է մեր հանրապետությունում գոյություն ունեցող բուռն քաղաքական իրադարձությունների նկատմամբ: Բնակչության մի զգալի մասն էլ սեփական կարծիք ու համոզմունք չունի այս կամ այն թեկնածուի մասին: Կարծում եմ, ժողովրդական բոլոր խավերի քաղաքական ակտիվության ու ճիշտ կողմնորոշվելու գործում, այս օրերին առավել եւս անգնահատելի է մամուլի եւ լրատվական միջոցների դերը: Ամեն մի ընտրող եւ հասարակության բոլոր խավերը հստակ պետք է իմանան նախագահի թեկնածուին, նրա թիմն ու կուսակցությունը՝ ի՞նչ տնտեսական ու քաղաքական ծրագրեր, հասարակագիտական հայացքներ ունեն: Սեփականության ի՞նչ ձեւեր են ընդունում եւ ի՞նչ հասարակարգ են ցանկանում կառուցել: Բոլոր դեպքերում, այդ ծրագրերն ու դիրքորոշումները պետք է արտահայտեն ազգի մեծամասնության, ժողովրդի կամքն ու ցանկությունը:

Այս օրերին մեր ժողովուրդն ուսերից թոթափեց իր մտահոգություններից մեկը՝ կործանվեց ՀՀՇ-ի կառավարության կառույցի բուրգի գագաթը, բայց դեռեւս պահպանվում է բուրգը: Մնում են մյուս մտահոգությունները, որոնցից մեկը ցանկանում եմ վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանին փոխանցել:

Նախ, եթե ղարաբաղյան հարցում նրա դիրքորոշումը Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ [illegible] տնտեսական հարցում նրանք տարաձայնություններ չունեի՞ն: Այսինքն նրանք երկուսն էլ որդեգրել են վայրի կապիտալիզմի նո՞ւյն «տնտեսակարգը»: Քանզի, եթե կապիտալիստական հասարակարգը ինչ-որ առավելություն ունի ռուսական սոցիալիզմի նկատմամբ, բնականոն զարգացող կապիտալիզմը ոչ մի ընդհանուր բան չունի թալանչիական կապիտալիզմի հետ: Ուստի հարց եմ տալիս՝ Ռոբերտ Քոչարյանը շարունակելո՞ւ է իր նախորդի որդեգրած ավազակային սեփականաշնորհման քաղաքականությունը, թե՞ արմատական բարեփոխման է ենթարկելու տնտեսական քաղաքականությունը մեր երկրում:

Երկրորդ, եթե Ռոբերտ Քոչարյանն ընտրվի հանրապետության նախագահ, սրվելո՞ւ են հայ-ադրբեջանական հարաբերությունները, որը վտանգի տակ է դնելու հայ եւ ադրբեջանցի ժողովուրդների փայփայած հրադադարը: Աղես, որի համար նախկին նախագահն իր հրաժարականի ելույթում ական դրեց:

Երրորդ, ինչքան էլ որ մենք Ղարաբաղը Հայաստանի հետ համարում ենք մեկ ամբողջություն, այնուամենայնիվ, ժողովրդի մի մասի հոգեբանության մեջ դժբախտաբար կան Ղարաբաղ եւ բուն Հայաստան հակասությունները: Ընտրվելու դեպքում, պրն Քոչարյանը ինչպե՞ս է մոտենալու այս փափուկ հարցին, հատկապես պաշտոնյաներ նշանակելիս:

Ամեն դեպքում՝ նոր նախագահի ու նրա կառավարության ժողովրդավարական քաղաքականությամբ, մեր ժողովրդի բնօրրանը պետք է լինի սոցիալական արդարության հասարակարգը, հայ ժողովրդի հանգրվանը՝ իր Հայաստան հայրենիքը:

ՎԱԶԳԵՆ ԱՍԼԻԿՅԱՆ

ԿԻՆԵՄԱՏՈԳՐԱՖԻՍՏՆԵՐ

Իրական ժողովրդավարության շարունակումը կարեւորագույնն է

Հայաստանի կինեմատոգրաֆիստների միությունը հանդես է եկել հայտարարությամբ, ուր մտահոգություն է հայտնում ընտրությունների ժամանակ նորմալ մթնոլորտ ապահովելու առթիվ եւ կոչ անում «հանրապետության կինեմատոգրաֆիստներին, ստեղծագործական մտավորականությանը, բոլոր չափահաս բնակչությանը ակտիվորեն մասնակցել ընտրություններին, օգտվել իրենց կամքն արտահայտելու սահմանադրական իրավունքից»: Պատվի խնդիր համարելով օրինականորեն ընտրված նախագահ ունենալը, «որպեսզի մարտի 16-ից հետո ամաչելու առիթ չունենանք», կինեմատոգրաֆիստները կոչում են բոլոր կուսակցություններին, ընտրարշավը համակարգող կազմակերպություններին հատկապես ԿԸՀ-ին ձեռնարկել բոլոր միջոցները բացառելու ամեն տեսակ ուժային ճնշումները եւ հավասար իրավունքներ ապահովել թեկնածուների համար:

Վկայակոչելով 1995-ի խորհրդարանական եւ 1996-ի նախագահական ընտրությունների փորձը, միության վարչության նիստն արձանագրում է, որ դրանք հարված հասցրին ընտրական իրավունքին՝ ժողովրդավարության հիմնական սկզբունքներից մեկին:

Հուսով ենք, որ ժողովրդավարության սկզբունքները կարեւոր կլինեն «բախտորոշ մարտի 16-ից հետո» իշխանության ղեկին մոտ կանգնող յուրաքանչյուրի համար, եւ մեր հասարակության մեջ գերակշռող դարձած անտարբերությունն ու անվստահությունը չեն փոխարինվի սուտ «երջանկային» հոգեբանությամբ: Ա. Գ.

ՄԱՐԶԵՐ

Լոռեցիները պատրաստ են ընտրություններին

Ինչպես տեղեկացանք Լոռու մարզային ընտրական հանձնաժողովի նախագահ Տիգրան Քոչարյանից, արդեն ամբողջությամբ կազմավորվել են մարզի համայնքային եւ տեղամասային հանձնաժողովները: Մարտի 5-ից մարզի 11 բնակավայրերում կսկսվեն փնջային սեմինարներ՝ հանձնաժողովների նախագահների, տեղակալների եւ քարտուղարների մասնակցությամբ: Յուրաքանչյուր փնջում ընդգրկված է 8-11 համայնք: Սեմինարները կշարունակվեն մինչեւ մարտի 13-ը: Մարտի 5-ից հանձնաժողովները կստանան բյուջեով հատկացված հասանելի գումարները՝ ընթացիկ ծախսերի համար: Մարզային ընտրական հանձնաժողովը արդեն ստանում է զինվորականների ցուցակները, ըստ օրենքի նրանք կկցվեն համապատասխան տեղամասերին եւ կքվեարկեն քաղաքացիական անձանց հետ:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻՐԻԿՈՅԱՆ

Հայտարարություն

Մամուլի ազգային ակումբը «Հայաստանը եւ ընտրությունները» ծրագրի շրջանակներում լրագրողներին հրավիրում է հանդիպման ՀՀ նախագահի թեկնածու, ԱԺ պատգամավոր Դավիթ Շահնազարյանի հետ: Հանդիպումը կկայանա այսօր մարտի 5-ին, ժամը 13-ին ՀՀ տեղեկատվության եւ գրահրատարակչության վարչության դահլիճում (Իսահակյան 28, 3-րդ հարկ):

ՄԱՄՈՒԼԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿՈՒՄԲ

digitised by A.R.A.R.@

ԻՐԱՎԻՃԱԿ

Խաղատիկնիկի հոգեբանությունից հրաժարվելու ժամանակը

Հետխորհրդային շրջանում Հայաստանի հասարակայնությունը չափազանց քաղաքականացված է, ինչը բնական է առնվազն յոթնամյա սոցիալ-քաղաքական «սթրեսի», այլ կերպ ասած, շարունակական ճգնաժամի իրավիճակում, որը մի կողմից ընդդիմության անկարողության, մյուս կողմից իշխանությունների ապշեցուցիչ «պնդերեսության» պատճառով տրամաբանական հանգուցալուծում չէր ստանում: Ընդդիմության թեժ գարուններին փոխարինում էին թեժ ամառները, թեժ ամառներին՝ թեժ աշունները, մինչ իշխանական բարձունքներում հավիտենական ձմեռ էր՝ անխոցելի սառույցի «հուսալի» շերտով պատած, «առաջընթաց եւ կայունություն»: Այսպես կարող էր շարունակվել առնվազն մինչեւ գալիք խորհրդարանական կամ նախագահական ընտրությունները, եթե շաբաթն ուրբաթից շուտ չգար:

Սառույցի շերտը ճաք տվեց, երբ Տեր-Պետրոսյանը, խորը հաշվով սխալվելով իր հաշվարկներում (թերեւս երկրորդ անգամ Դաշնակցության կասեցումից, ՀՌԱԿ-ը տարտղնելու փորձից հետո), ԼՂՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին հանձնեց կառավարության ղեկը: Առաջին աննկատելի ճաքերն ի հայտ եկան, երբ վարչապետը «ցուցադրաբար» անտեսեց իշխող կուսակցության համագումարը՝ առօրյա գործերը նախընտրելով ՀՀՇ եռօրյա հավաքում այս երկրի հզորների կողքին փայլելու «պատվից»: Ճեղքն ընդ[illegible] կարգավորման «տեր-պետրոսյանական» կամ եռանախագահական ծրագրի հարաբերական հրապարակայնացումից հետո՝ նախ նախկին նախագահի ծրագրային ասուլիսի, այնուհետեւ «համազգային» բանավեճի ճանապարհով: Քոչարյան-Վազգեն Սարգսյան-Սերժ Սարգսյան եռանկյունին «ինքնորոշվեց» միակողմանի զիջումների, ռազմաճակատում ձեռք բերած տարածքի հաղթանակները դիվանագիտական ճակատում տանուլ տալու դեմ, եւ տեղի ունեցավ աննախադեպ երեւույթ անկախ Հայաստանի կյանքում՝ թաշկինակի պես վարչապետներ փոխած նախագահն ինքը հրաժարական տվեց, եւ ի հեճուկս ժողովրդի եւ ընդդիմադիր ուժերի «անառիկ» հիշական իշխանությունը ծնկի իջավ գրեթե առանց դիմադրության: Այնքան արագ, որ կասկածամտությունը հավատամք դարձրած իմաստնագույն մեր հայրենակիցներից շատերը «մասը կծեցին» հրաժարականների հրավառությունը շտապելով բացատրել արտաքին եւ միայն արտաքին ուժերի անտեսանելի միջամտությամբ: [illegible] ո՛չ Հայաստան, ո՛չ Ադրբեջան. բոլորս դրսի ուժերի խաղալիք ենք, ոնց ուզում են այնպես էլ շարժում են», հայտարարում են նրանք տարածաշրջանային գործընթացներում տեսնելով բացառապես երրորդ, չորրորդ, հինգերորդ ուժերի՝ Արեւմուտքի եւ հատկապես (տվյալ դեպքում) Ռուսաստանի խարդավանքները: Խաղալիք լինելու «գաղափա՞րն» է դուր գալիս այդ մարդկանց, թե՞ պարզապես Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականին անմիջապես նախորդած եւ դրանից հետո Հայաստանում շարունակվող «կազդուրիչ» գործընթացներն արժեզրկելու որոշակի շրջանակների ցանկությունն է ոգեւորում «պայծառատեսներին», դժվար է ասել, թեեւ երկրորդն, այնուամենայնիվ, ավելի հավանական է, քանզի հնարավորություն է տալիս մի գնդակով 2 նապաստակ որսալու՝ ստվերելով Ռոբերտ Քոչարյանի Տեր-Պետրոսյանի հետ «գոտեմարտում» հաղթողի կերպարը:

Անշուշտ, ծիծաղելի կլիներ անտեսել մեծ տերությունների տարածաշրջանային զարգացումները սեփական շահերին հարմարեցնելու, վերահսկելու ներուժն ու տրամադրությունը, սակայն «տարածաշրջանային ֆատալիզմի» մեջ ընկնելու, օտար ուժերի դերը բացարձակացնելու միտումը նույնպես անհեթեթ է: Տեր-Պետրոսյանի հանկարծահաս հրաժարականը, համենայն դեպս, «[illegible]» զարմացրեց առաջին հերթին Արեւմուտքին եւ Ռուսաստանին, որ հայաստանցիներից շատ ավելի լավ «ըմբռնեցին» խնդիրը՝ արցախյան կարգավորման առաջարկվող տարբերակների անընդունելիությունն էր հայ ժողովրդի համար Հայաստանում եւ սփյուռքում, մինչ «իշխանափոխության» բուն շարժառիթն ամենակարողության բարդույթով տառապող հիշական վերնախավի քաղաքական արկածախնդրությունն էր՝ ընդամենը այսպես կոչված ահաբեկչությունների շարանի տեսքով մատուցված:

Հայաստանյան վերջին իրադարձություններն ամենից հաճախ դիտարկվում են Ռուսաստանի «անմիջական» շահագրգռվածության ծիրում, մինչդեռ ակնհայտ է, որ Ռուսաստանն ամենից քիչ պիտի անհանգստանար հայաստանյան իշխանությունների արտաքին կողմնորոշման առումով, քանզի որեւէ քաղաքական ուժ կամ լիդեր Հայաստանում հակառուսական արտաքին քաղաքականություն ներմուծելու ցանկություն կամ հնարավորություն չի ունենալու, այդ տեսակետից «ամենավտանգավոր» կուսակցությունն անգամ (ՀՀՇ-ն իր ընդդիմադիր ճյուղավորումներով) ուշացումով վերանայեց «հավերժական բարեկամներ չկան» կարգախոսը: Խոսել ազգային արժանապատվության դիրքերից, երազել ժողովրդավարության հաստատման մասին սեփական երկրում «ճանճի տզզոցն» անգամ արտաքին ուժերի ազդեցությամբ պայմանավորելով, կարծում ենք, ինքնահաստատման լավագույն տարբերակը չէ:

[illegible] ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Նախընտրական պարադոքսները եւ թեկնածուների այլընտրանքը

Երբ նախագահության թեկնածուները հայտարարում են, որ ընտրությունները պետք է անցնեն ազատ եւ արդար, մարդ ակամա սկսում է կասկածել: Գուցե ինչ-որ բան կա՝ գլխի չենք ընկնում: Ուրիշ ինչ կերպ է լինում ընտրություն կոչվածը: Բայց օգնում է Արամ Սարգսյանը: Նա ասում է ավելի պարզ. «Պայմանավորվել ենք, որ ընտրություններն անցնեն ազատ եւ արդար...»: Սա արդեն այլ մոտեցում է: Սա նշանակում է, որ թեկնածուները միմյանց խոստացել են, որ իրենց թիմերի անդամները քվեաթերթիկներ չեն գողանալու, թերթիկները հաշվելու ժամանակ լույսեր չեն մարելու, հետո գողացված թերթիկներով կառավարության ճաշարանում յուղոտ կարկանդակներ չեն փաթաթելու (որ Արշակ Սադոյանն էլ տեսնի), տեղամասերում մարդ չեն ծեծելու եւ այլն, եւ այլն... Սա, իհարկե, լավ է: Բայց մյուս կողմից էլ մտածում ես՝ անմեղության կանխավարկածը վերաբերում է աշխարհի 6,5 միլիարդ մարդուն, ներառյալ Ամազոնի քոչվոր մարդակերները, որոնց գտնվելու ճշգրիտ տեղը որոշվում է արբանյակային նկարահանումներով: Որքան հայտնի է՝ միջազգային որեւէ ատյան այդ կանխավարկածից չի զրկել նաեւ Հայաստանի 3,5 մլն բնակչին: Ուրեմն, ինչու են ասում: Ահա այս ընկալումներն էլ ստիպում են հիշեցնել, որ «ընտրությունների ընթացքում կատարված ցանկացած անարդարություն ու կեղծիք ուղղվելու է հենց իրենց կատարողների դեմ» (Ռոբերտ Քոչարյան): Ընդ որում, եթե նույնն է պայքարող կողմերի մարտավարությունը (բոլոր թեկնածուները կողմ են ազատ-արդար ընտրությունների), ապա տարբեր են կողմերի այդ մարտավարությունն ընտրելու այլընտրանքային հնարավորությունները:

Արտաքինից ամենապարզը, բայց իրականում ամենաբարդը Ռոբերտ Քոչարյանի դիրքն է: Նա հետհամայնավարական հերոսական ու ողբերգական, օրհնանքով ու անեծքով լի ժամանակներում երկիրը կառավարած քաղաքական ուժին հաղթած թիմի լիդերն է: Իրավիճակը նպաստավոր է: Ընտրազանգվածի գերակշիռ մասը դժգոհ է կյանքից ու ապրելակերպից: Իսկ դժգոհության ալիքի վրա ասպարեզ եկած լիդերն ուղղակի չի կարող չդառնալ կամ պարտավոր է դառնալ ժողովրդի ընտրյալը: Պարզվում է, սակայն, որ Քոչարյանի դիրքն այստեղ պահանջվածի չափ ուժեղ չէ: Շատ բարդ է: Նա ընտրության հնարավորություն է թողել: Չի հաղթել պատերազմիկ ու հեղափոխական առաջնորդների ճանապարհով, երբ պայմանականորեն ասած՝ մի ռումբ պայթեցնելով մի ամբողջ դրախտի տեր են դառնում: Նման դեպքում ժողովուրդն այլընտրանք չունի եւ հաճախ իր կամքին հակառակ ստիպված է ասել աշխարհի չափ հին ու ծանր մի նախադասություն. մեռավ թագավորը, կեցցե թագավորը:

Քոչարյանը, սակայն, չի եկել այս ճանապարհով եւ չի էլ ցանկանում գնալ այս ճանապարհով: Հեղափոխականությունն արդեն ժխտել է: Իր թիմն առավելության է հասել լեգիտիմ կամ սահմանադրական ճանապարհով: Միստիկ ընտրության հավանականությունը նվազել է, որովհետեւ դժգոհության կամ ազգային ոգեւորության ալիքները հեռու են 9-րդ աստիճանից: Իսկ փրկիչ ընտրելու համար էլ ընտրազանգվածը շատ է փորձառու: Եվ հաղթած լիդերն ընտրում է ժողովրդին գիտակցական ընտրության տանելու ճանապարհը: Այլընտրանք, ինչպես տեսնում ենք, ունեցել է եւ ունի, բայց ընտրում է ազատ, արդար, թափանցիկ եւ վերահսկելի ճանապարհը: Այստեղ նրա դիրքը դարձյալ շատ է ուժեղանում: Ժողովրդավարի նրա ընտրակերպարը ձեռք է բերում կրկնակի արժեք: Ընտրախաղի նրբություններին մեծ մասամբ հիանալի տիրապետող մեր մյուս լիդերների դիրքն այս հարցում թույլ է: Չենք ասում, բայց չենք կարող չգիտակցել, որ ի տարբերություն նախագահի ներկա պաշտոնակատարի, իրենք այլընտրանք չունեն: Ուզեն էլ չեն կարող գնալ որեւէ այլ ճանապարհով: Հաջողություն կարող են ակնկալել միայն ազատ ընտրություններից: Դրա համար էլ, անկախ գաղափարախոսական տարբերություններից, հանդես են գալիս միայն ժողովրդավարական կարգախոսներով:

Վարչապետի թիմը, սակայն, գիտակցում է նույնպես, որ նախընտրական դիրքային այս մեծ առավելությունը հետընտրական ժամանակաշրջանում դառնում է խոցելի եւ որոշ իմաստով շրջվում է իր դեմ: Հնարավոր պարտության դեպքում մրցակիցները կարող են մեղադրել «ազատ եւ արդար» ընտրությունների երաշխավորին ընտրությունները հօգուտ իրեն անցկացնելու մեջ: Մի բան կգտնեն: Առայժմ քարոզչական եւ այլ նկատառումներով նրանք հիմնականում լռում են: Պատճառահետեւանքային այս կապի շահարկման տարրերը, սակայն, արդեն զգացվում են որոշ գործիչների ելույթներում: Իսկ մարտի 16-ի մատույցներում արդեն Քոչարյանի թիմը հավանաբար ստիպված կլինի գործել Սկրյաբինի «Մեկ ձեռքի համար» էտյուդի մոտիվներով (մի ձեռքով կնվագի, մյուս ազատ ձեռքով կպաշտպանվի քննադատներից): Լարումը կարող է մեծանալ: Այնքան, որ իմ ծնողների սերունդն ափսոս, որ ժողովրդավարական ընտրությունները առաջվա նման կարմիր պաստառներով ու զուռնա-դհոլով անցկացվող տոն չեն: Դրանցում երբեք մարդիկ իրենց ձայնը 99,99 տոկոսով չեն տալիս նույնիսկ կոմունիստների եւ անկուսակցականների անխախտ բլոկի օգտին:

Փոխարենը ծավալվում են բազմաբնույթ հասարակական հարաբերություններ: Մասնակցում են անհատական եւ խմբային նախասիրություններ ունեցող միլիոնավոր մարդիկ: Խաչաձեւվում են կուսակցական շահեր, կազմվում ու լուծարվում դաշինքներ: Իսկ այս ամենը հանգեցնում է հասարակական մեծ ու փոքր ցնցումների: Նախընտրական թույլ ցնցումները հաճախ փոխարինվում են հետընտրական ուժեղ ցնցումներով: Գալիս է պահը, երբ բոլորը հասկանում են ընտրությունների դաժան բնույթը. մեկն ընտրվել է, մյուսները չեն ընտրվել: 12-ից 11-ը չեն ընտրվել, մեկն է ընտրվել: 11-ը 5000 դոլարի համարժեք գրավ են դրել եւ հետ չեն ստանում: Հոգեբանորեն դառնում են խաբված ավանդատուներ: Դե լավ է, որ չորս տարին մեկ մի պատգամավոր ենք ընտրում, հինգ տարին մեկ մի նախագահ, ընտրությունից ընտրություն հաղթահարելով մեր իրավական ինֆանտիլիզմը: Արդար ու թափանցիկ ընտրություններից առաջ այդ ինֆանտիլիզմն առայժմ մեր ունեցած ամենաթափանցիկ հատկությունն է: Արտահայտվում է ցերեկվա հանրահավաքներում ու առօրյա խոսակցություններում, իսկ երեկոյան թափանցում է նույնիսկ հեռուստաէկրան ու լրագրողական միջավայր: Այնքան, որ անկախ հեռուստաընկերություններից մեկի աշխատողները նախագահական ընտրությունների առթիվ անընդհատ ցուցադրում են ԱԺ շենքը եւ ռեպորտաժները վարում են այդտեղից: Նման թույլ իմացականության, իրավագիտակցության, որոշ դեպքերում դրանից բխող իրավական նիհիլիզմի առկայությունը գալիս է, իհարկե, այն ժամանակներից, երբ օրենքը հարգի չէր, հետեւապես հարգի չէր նաեւ իմանալու անհրաժեշտությունը: Նկատի առնենք, երեւույթն ինքնին վտանգավոր չէ, վտանգավոր սկսում է դառնալ այն պահից, երբ իրականությունը քաղաքական ստրիպտիզի ենթարկվելուց հետո իր մերկությունը ծածկելու համար ստիպված է հագնել երեսպաշտության պատմուճան: Երբ փոքր տրամաչափի գործիչների համար դավանանքը դառնում է թաշկինակ, որ Կլեոպատրայի դերասանուհին փոխվում է ամեն օր: Երբ հայտնվում են գրբացներ ու փալչիներ, որոնք հավաստացնում են, թե իրենք մի 10-15 տարի ԱՄՆ-ի նախագահ են եղել, մի 20 տարի Անգլիայի վարչապետ: Չհասկացվելու դեպքում պատրաստ են կրակել իրենց ծախոտին: Իսկ Անդերսենի մանուկն այդպես էլ փակված է մնում Ագռավաքարում: Այս ժամանակ ահա ժողովուրդը մոլորվում է: Որեւէ օրաթերթ միշտ էլ կարող է սխալվել եւ ԱԺՄ նախագահի փոխարեն ԱԺ նախագահ տպագրել: Բայց երբ սա լինում է հանկարծակի, արտահերթ ընտրությունների նախօրեին, ոտքը կախ են զգում անգամ ամեն ինչ տեսած փորձագետները: Խուսափում են նույնիսկ գնահատել այն իրավիճակը, որում հայտնվել ենք այսօր: Երբ խոսքը լինում է այն մասին, թե ինչ ունենք եւ ինչ չունենք մարտի 16-ից առաջ կամ ինչ է սպասվում, նրանք նշում են այնքան քիչ հատկանիշներ, որոնք թվարկելու համար բավական են մեկ ձեռքի մատները: «Համենայն դեպս, հասարակությունն այն չէ, կասակում են, այլապես Լյուդմիլա Հարությունյանը չէր հանի իր թեկնածությունը...»:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ [illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

Քլինթոնի անփառունակ վերադարձը

Փետրվարի 22-ին ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանի եւ Իրաքի նախագահ Սադդամ Հուսեյնի միջեւ կայացած համաձայնությունից անմիջապես հետո Մոնիկա Լեւինսկու պատկերները կրկին հայտնվեցին ամերիկյան լրատվամիջոցների ուշադրության կենտրոնում։ Դա նշանակում էր, որ Վաշինգտոնը վերադառնում է նախագահ Բիլ Քլինթոնի՝ աշխարհի առաջին բանակի գլխավոր հրամանատարի ընթացիկ գործերին։

Հաջորդ օրը ՄԱԿ-ում ԱՄՆ-ի դեսպան Բիլ Ռիչարդսոնը Անվտանգության խորհրդի նիստից հետո ստիպված եղավ լսել իրեն հասցեագրված հեգնական հարցը. «Լեւինսկու գործը կարագացնի՞ արդյոք Իրաքին հարվածելու մտադրության իրականացումը»։ Դա վկայում էր ԱՄՆ-ի դիվանագիտական վարկի կտրուկ անկման մասին։

Իրաքի հարցը ԱՄՆ-ում արդեն ազգային բանավեճ էր հարուցել 1997 թ. հոկտեմբերի վերջերին, երբ ՄԱԿ-ի տեսուչները արտաքսվել էին Իրաքից։

Երեք ամիս անց թմբլիկ Մոնիկայի դիմանկարը հայտնվեց ամերիկյան թերթերի առաջին էջերում։ Քլինթոնն ստիպված եղավ երեք շաբաթով հետաձգել Իրաքին վերաբերող իր ճառը, երկյուղելով, որ ազգային համախմբման իր կոչերը կարող են կորչել իր անձնական կյանքին առնչվող բացառիկ հաղորդումների հորձանուտում։ Փետրվարի 17-ին Քլինթոնը խոստացավ էապես կրճատել «21-րդ դարի նոր գիշատիչների» ագրեսիվ կարողությունները։ Հաջորդ օրը պետքարտուղար Մադլեն Օլբրայթը Օհայոյի նահանգի Կոլումբուս համալսարանում փորձում էր ուսանողներին համոզել Իրաքին հարվածելու անհրաժեշտությունը։ Սակայն CNN-ով հեռարձակվող այդ հանդիպումն ընդհատվեց ուսանողների բողոքի զանգվածային բացականչությունների հետեւանքով։ Հեռուստատեսային այդ քաոսը վկայում էր ոչ միայն հանրային կարծիքի մասնատվածությունը, այլեւ ԱՄՆ-ի ռազմական դոկտրինայի անհեթեթությունը։ Վիետնամի պատերազմից հետո ստեղծված Փաուելի դոկտրինան պահանջում է, որ ԱՄՆ-ի ռազմական գործողությունները արդարացվեն հստակ ու սահմանափակ նպատակներով եւ արժանանան հանրության մեծամասնության հավանությանը։

1991 թ. «Անապատի փոթորիկ» գործողության գլխավոր հրամանատար գեներալ Քոլին Փաուելին վերագրվող այս ոսկե կանոնը։ Միանգամայն ճիշտ էր Քուվեյթի ազատագրման դեպքում, բայց խիստ կասկածելի է այս անգամ, քանզի Իրաքի ռմբակոծման հետեւանքներն այնքան էլ պարզ չեն։ Մինեապոլիսում Բիլ Ռիչարդսոնն ստիպված եղավ իր ելույթն ընդհատել ներկաների բղավոցների պայմաններում։ Կոլումբուսում պաշտպանության ազգային քարտուղար Ուիլյամ Քոհենը հարձակման «բարոյական հիմնավորման» փաստարկներ չունենալով, ցուցադրեց քիմիական զենքից թունավորված քուրդ երեխայի... 1988 թ. լուսանկար, երբ ԱՄՆ-ի եւ Սադդամ Հուսեյնի հարաբերությունները չափազանց ջերմ էին։ Դարձյալ Կոլումբուսում պետքարտուղար Մադլեն Օլբրայթը ջանում էր ելույթը շարունակել եւ ներկաներից 50 րոպե էր խնդրում ԱՄՆ-ի արտաքին քաղաքականության դասընթաց կարդալու համար։

Սակայն, ինչպես «Էքսպրես» հանդեսի էջերում նշում է Ջիմի Քարտերի նախագահության օրոք ազգային անվտանգության խորհրդի անդամ եղած Ուիլյամ Քուանտը, 50 րոպեում անհնար է պարզաբանել այն, ինչ Բիլ Քլինթոնը չի կարողացել անել վեց տարում։ 1992 թ. նախագահության թեկնածու Քլինթոնը իր ախոյան Ջորջ Բուշին մեղադրում էր Իրաքի հանդեպ դաժան պատժամիջոցների կիրառման համար՝ խոստանալով նախագահ ընտրվելու դեպքում որդեգրել մարդու իրավունքները հարգող դիվանագիտություն։ Իրականում նրա նախագահական առաջին ժամանակահատվածը աչքի ընկավ լոկ իր տնտեսական առեւտրային քաղաքականությամբ։ Իսկ ներկայումս աշխարհում առանց մրցակցի մնացած ԱՄՆ-ը փորձում է դաշնակից պետությունների կոալիցիա ստեղծել այսօրվա թշնամու Սադդամ Հուսեյնի դեմ։ «Վաշինգտոնում Քլինթոնը սովորական քաղաքական գործիչ է մյուսների նման։ Իսկ արտաքին աշխարհում նա ներկայացնում է ԱՄՆ-ի զորությունը», խոստովանում է Ուիլյամ Քուանտը։

Մադլեն Օլբրայթին պետքարտուղար, հանրապետական սենատոր, բանաստեղծ Ուիլյամ Քոհենին պաշտպանության ազգային քարտուղար եւ Սենդի Բերգերին ազգային անվտանգության խորհրդի ղեկավար նշանակելով, Բիլ Քլինթոնը հույս ուներ իր համար ապահովել ժողովրդականություն եւ պահպանողական Կոնգրեսի բարեհաճությունը։ Մինչդեռ այս եռյակը դեռ չի հայտարարել իր ռազմավարությունը։ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդում Մադլեն Օլբրայթը աչքի է ընկել լոկ իր առասպելական համառությամբ։ Հնարավո՞ր է արդյոք ակնկալել, թե այդ մոլի հակասադդամականը երբեւիցե կբանակցի Բաղդադի բռնակալի հետ։ Իհարկե, ոչ։ Ուիլյամ Քոհենի բոլոր բանաստեղծությունները չկարողացան վերացնել բանակի դժգոհությունը հայտարարված ռազմական գործողության առնչությամբ։ Իսկ Կոնգրեսը բնավ չի ձգտում նպաստել իր քաղաքական թշնամու՝ նախագահի հաղթանակին, պահանջելով ոչ թե հարվածել Իրաքին, այլ լոկ տապալել Սադդամ Հուսեյնի վարչակարգը։ Այդ խուսափումը հանրապետականներին հնարավորություն կտար Քլինթոնին մեղադրել թուլության մեջ, անկախ «Անապատի ամպրոպ» գործողության դիվանագիտական կամ ռազմական արդյունքից։ Պատահական չէ, որ Կոֆի Անանի եւ Սադդամ Հուսեյնի համաձայնագրի հայտարարումից մեկ ժամ անց Կոնգրեսի արտաքին գործերի հանձնաժողովի պահպանողական անդամները CNN-ով ելույթ ունենալով, հիշեցրին, որ ժողովուրդը բնավ խանդավառված չէր հակաիրաքյան ռազմական գործողությամբ եւ բանակի գլխավոր հրամանատարի դիրքորոշմամբ։

Պ. Ք.

ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ադրբեջանը հույս ունի, որ Ղարաբաղի հարցում Ճապոնիան առնվազն բարոյապես կաջակցի իրեն

3 ՄԱՐՏ, BBC։ Ադրբեջանը հայտարարեց, թե ռազմավարական գործընկերության հարաբերություններ են հաստատվել Տոկիոյի եւ Բաքվի միջեւ։ Տեղի պաշտոնական շրջանները չեն թաքցնում իրենց գոհունակությունը Ճապոնիայի հետ հարաբերությունների զարգացման ընթացքով։ Իր նավթի օգնությամբ Ադրբեջանին մի քանի տարի առաջ հաջողվեց իր տնտեսության մեջ ներգրավել ճապոնական կապիտալը եւս։ Այժմ Բաքուն ձգտում է Ճապոնիայի գործարարների ուշադրությունն ուղղել դեպի Ադրբեջանի տնտեսության այլ ոլորտներ։ Հեյդար Ալիեւի այցի ընթացքում, բացի կասպիական նոր նավթաստեղի համատեղ շահագործման համաձայնագրի, կնքվել են խոշոր պայմանագրեր՝ Ադրբեջանի էներգոկոմունիկացիոն ենթակառուցվածքի արդիականացմանը ճապոնական ընկերությունների մասնակցության մասին։ Մոտակա տարիների ճապոնական ներդրումների չափը գնահատվում է մի քանի միլիարդ դոլար։ Բաքուն հույս ունի, որ նման մեծ ներդրումները կարող են ստեղծել քաղաքական հարաբերությունների նոր մակարդակ։ Ադրբեջանի կառավարության ներկայացուցիչները հայտարարում են, թե հույս ունեն, որ Ճապոնիան Բաքվին առնվազն բարոյական աջակցություն կցուցաբերի ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման հարցում։ «Ճապոնիայի աջակցությունը մեծ քաղաքական նշանակություն ունի Ադրբեջանի համար», ասում է Ադրբեջանի փոխարտգործնախարար Խալաֆ Խալաֆովը։ Ընդդիմությունը սակայն կառավարական շրջանների լավատեսությունը բավարար չափով հիմնավորված չի համարում ոչ միայն այն պատճառով, որ Ճապոնիան շատ հեռու է տարածաշրջանից, այլ նաեւ այն պատճառով, որ Ճապոնիան ՄԱԿ-ի ԱԽ-ի անդամ չէ եւ ակտիվորեն չի մասնակցում ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորմանը։ Այդպես է մասնավորապես կարծում ԱԺՃ-ի փոխնախագահ Ասիմ Մոլլազադեն։

ՀԱՄԱՌՈՏ

Իրանը եւ Թուրքիան վերականգնեցին դիվանագիտական հարաբերությունները

ԹԵՀՐԱՆ, 4 ՄԱՐՏ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Մեկամյա ընդմիջումից հետո վերականգնվեցին դիվանագիտական հարաբերությունները Իրանի եւ Թուրքիայի միջեւ։ Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, երեքշաբթի օրը Թեհրան ժամանեց Թուրքիայի դեսպան Սեյուքար Օզսոյը։ Իրանի դիվանագիտական ներկայացուցիչ Մոհամադ Լավասանին Անկարա կմեկնի արդեն այս շաբաթվա ընթացքում։ Տարածաշրջանի երկու ազդեցիկ երկրների փոխհարաբերությունները կտրուկ բարդացել էին, երբ անցյալ տարվա փետրվարին Թուրքիայում Իրանի նախկին դեսպան Մոհամադ Ռեզա Բաղերին մասնակցել էր իսլամամետ ուժերի Անկարայում կայացած ցույցին։ Նա այն ժամանակ ռազմաշունչ ճառ էր ասել, որը հարուցել էր թուրքական իշխանությունների վրդովմունքը։ Իրանցի դիվանագետին խնդրել էին անհապաղ հեռանալ երկրից։ Շուտով Թեհրանը «պատասխանել էր փոխադարձությամբ», արտաքսելով Թուրքիայի դեսպան Օսման Կորութուրքին։

«Ուկրաինան դեմ է ԱՊՀ շրջանակներում որեւէ միության ստեղծմանը»

ԿԻԵՎ, 4 ՄԱՐՏ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի հետ «մենք պայմանավորվել ենք, որ ԱՊՀ շրջանակներում չի կարող գոյություն ունենալ որեւէ միություն», հայտարարել է Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչման։ Ամփոփելով Մոսկվա կատարած իր առաջին պետական այցի արդյունքները նա ընդգծել է, որ «Ուկրաինան պատրաստ է աջակցել Համագործակցությանը եւ նրա շրջանակներում համագործակցել»։ Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, Ուկրաինայի նախագահը հերքել է այն լուրերը, թե իբր նա ՌԴ նախագահի հետ զրույց է ունեցել Ուկրաինայի եւ Ռուսաստանի ռազմաքաղաքական միություն ստեղծելու առնչությամբ։ «Այս մասին խոսք անգամ լինել չի կարող», ասել է Կուչման։ Միաժամանակ, նա արտահայտվել է երկու երկրների ռազմատեխնիկական համագործակցության օգտին։ Պետության ղեկավարի խոսքերով, Ուկրաինայի ռազմարդյունաբերական համալիրը 60 տոկոսով կախված է Ռուսաստանից։ Լեոնիդ Կուչման նաեւ հայտարարել է, որ Ուկրաինան մտադիր չէ անդամակցել ՆԱՏՕ-ին, բայց սերտորեն կհամագործակցի դաշինքի հետ»։

Գրոզնիում կհանդիպեն կովկասյան հանրապետությունների ղեկավարները

ՄՈՍԿՎԱ, 4 ՄԱՐՏ, ՍՆԱՐՔ։ Չեչնիայի հանրապետության նախագահ Ասլան Մասխադովը հանձնարարական է տվել պատրաստվելու Կովկասի հանրապետությունների ղեկավարների հանդիպմանը, որը նախատեսվում է անցկացնել մարտի 25-ին Գրոզնիում։ Ինչպես հայտնեցին նախագահի վարչակազմում, հանդիպմանը մասնակցելու հրավերներ առաջիկա 2-3 օրը կուղարկվեն հյուսիսկովկասյան հանրապետություններ, ինչպես նաեւ Վրաստան, Հայաստան եւ Ադրբեջան։ Կովկասյան պետությունների եւ հանրապետությունների ղեկավարները, ինչպես ենթադրվում է, կքննարկեն իրավիճակը տարածաշրջանում եւ դրա կայունացման ուղիները։

ԿԻՊՐՈՍ. 1974 Թ.

Ականատեսը հրապարակելու է ոճրագործ թուրք հրամանատարների անունները

Մի քուրդ, որն ականատես է եղել թուրքական ներխուժման օրերին կիպրացի հույն քաղաքացիների կոտորածին, պատրաստվում է հրապարակել սպանությունների հրաման արձակած թուրք հրամանատարների անունները, հաղորդում է «Սայփրըս Ուիքլի» շաբաթաթերթն իր փետրվարի 6-12 համարում։ Կիպրական հեռահաղորդակցության ընկերության աշխատակցի հետ հեռախոսային զրույցի ժամանակ նա հաղորդել է, որ Մուսթաֆա Օնգանի մտերիմն է, որն իրենից առաջ Ֆրանկֆուրտում տպագրվող «Օզգյուր փոլիթիքա» քրդամետ թուրքալեզու օրաթերթում տպագրված հարցազրույցում նշել էր, որ որպես բուլդոզերի վարորդ ինքն ականատես էր եղել Միրթու, Աֆանիա, Պալեկիտրո եռանկյունում՝ Մորա գյուղի մոտերքում առնվազն հարյուր կիպրացի հույների սպանությանն ու ընդհանրական գերեզմանոցում թաղմանը։

Հեռախոսազրույցի ժամանակ քուրդը ասել է, թե հավանաբար այլ քուրդ զինվորներ եւս կգտնվեն, որոնք կցանկանան անուններ եւ մանրամասներ հրապարակել կապված 1974-ի ներխուժման հետ։

Կիպրական կառավարությունը շատ լրջորեն է վերաբերվում այս հարցին եւ արդեն իսկ հետաքննություն է սկսել այդ առնչությամբ։

Տղամարդիկ կանանցից շուտ են «բթանում»

Մագնիսային ռեզոնանսի միջոցով գլխուղեղի տարիքային փոփոխությունները ուսումնասիրող ամերիկացի նյարդաբանները եզրակացրել են, որ տարիքին զուգընթաց տղամարդկանց ուղեղը ավելի արագ է «չորանում», քան կանանց։ Միջինը 30 տարի հետո մարդու գլխուղեղի զանգվածը տասը տարին մեկ փոքրանում է 2,5 տոկոսով։ Այս պրոցեսը տղամարդկանց շրջանում ավելի արագ է ընթանում։ Մասնագետներն այս եզրակացության են եկել գլխուղեղում ողնուղեղային հեղուկի քանակության մեծացմամբ։ Այսպես, 65-95 տարեկանն ընկած 30 տարում հեղուկի քանակությունն ավելանում է 30 տոկոսով, իսկ կանանց շրջանում այդ նույն ժամանակաընթացքում՝ ընդամենը 1 տոկոսով։ Առաջին հերթին չորանում են գլխուղեղի այն բաժինները, որոնք վերահսկում են մտածելու, հիշողության եւ ծրագրավորման ունակության աշխատանքները։ Հոգեբանների կարծիքով, գլխուղեղի չորացման տարբեր արագություններով կարելի է բացատրել տարեց տղամարդկանց եւ կանանց վարքագծերը։ Հետազոտությունների ղեկավար դոկտոր Էդվարդ Կոֆֆին պատմում է, որ իր կինը տեղեկանալով կատարված աշխատանքների արդյունքների մասին, հայտարարեց, որ դրանք բոլորովին էլ անսպասելի չէին իր համար, տեղեկացնում է AP գործակալությունը։

ԱՐ. Մ.

«Միջազգային ներում»-ի նոր տնօրենը՝ կին

«Միջազգային ներում»-ի շվեդական բաժանմունքում դժգոհություն է հարուցել այն փաստը, որ նոր տնօրեն է ընտրվել կին ոստիկան Ան Մարի Օռլերը։ Կազմակերպության մարտիկներից շատերը գտնում են, որ դա լրջորեն կվնասի «Միջազգային ներման» օրինականությանը։ Նոր տնօրենը մինչեւ վերջերս Շվեդիայի ոստիկանության ազգային վարչության անդամ էր։

-ԷՔՍՊՐԵՍ-

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Կորսված սերունդ, չիրականացած հոգեւոր արժեքներ

Կինոռեժիսոր Ամասի Մարտիրոսյան

1938 թվականի փետրվարը կիսվում էր: Երեւանից արագաքայլ հեռացող ձմեռը շատ էր ուրախացնում կինոռեժիսոր Ամասի Մարտիրոսյանին: Նշանակում է, եթե շուտ ավարտի տաղավարային նկարահանումները, կարող է ճանապարհվել Սեւան: Նոր ֆիլմի գործողության վայրը լճի ավազանն էր:

Ամեն ինչ հիանալի կլիներ, եթե ներկաներից մեկը թատերական աշխարհում անուն հանելու հավակնություն ունեցողը, չմոտենար իրեն եւ չշշնջար.

– Ես էլ պետք է լինեմ էս ֆիլմի ռեժիսորը: Եթե ինձ քեզ հավասար ռեժիսոր չդարձնես, ոն էս առաջին օրը կլինի վերջինը...

Սպառնալիքն անսքող էր: Ստքում պատճառներ փնտրեց չգտավ: Ընդհանուր ծանոթ, ուրիշ քաղաքի թատրոնի տնօրենը, որ մի երկու բեմադրություն է արել, ոմանց կարծիքով ապաշնորհ, ուրիշների սկսնակի համար տանելի:

...Նշանակված հաջորդ նկարահանումը տեղի չունեցավ: Միութենական համբավի արժանացած կինոռեժիսոր Ամասի Մարտիրոսյանը բանտարկվեց: Մեղադրանք փնտրելու հարկ չկար «ժողովրդի թշնամի, հակասովետական պրոպագանդա»:

– 1924-ին կինոդերասանի որակավորման վկայաթուղթը ձեռքին Ա. Մարտիրոսյանը եկավ Երեւան, ծննդավայր, ներկայացավ կինոստուդիա: Հայկական կինոարվեստն այդ ժամանակ զբաղված էր լոկ վավերագրական կարճամետրաժներ արտադրելով եւ համապատասխան սարքավորում ու տարածք չուներ: Փաստորեն նորավարտ երիտասարդի կարիքը չկար, քանի դեռ չէին ձեռնարկել գեղարվեստական երկերի: Ի՞նչ անել, վերադառնա՞լ Թիֆլիս, որտեղ արդեն ճանաչված էր իբրեւ պարող, եւ փոքր կերպարների հաջող դերակատար:

Գուցե անցնել պարարվեստի՞ն: Ճշմարտացիությունը հաստատվում էր ամեն ելույթից հետո բուռն ծափերի ձեւով: Կինոստուդիայի տնօրենն անկեղծորեն զգուշացրեց, որ հազիվ թե մի տարուց կարողանան գեղարվեստական գործերի անցնել, բայց ժամանակավոր առաջարկեց նորաբաց «Նաիրի» կինոթատրոնի հսկիչ-դռնապանի պաշտոնը:

Ա. Մարտիրոսյանն աներկմիտ ընդունեց առաջարկը:

...Երբ Համո Բեկնազարյանը սկսեց աշխատել «Նամուսի» վրա, Ա. Մարտիրոսյանը դարձավ նրա առաջին օգնականը: Խաղաց նաեւ Սմբատի դերը: Մի քանի տարի այդպես աշխատում էր նաեւ ուրիշ կինոդերասանների գործնական աշխատանքում լրացնելով իր գիտելիքները: Կինոդերասանը վերածվում էր կինոռեժիսորի: Հինգ տարի անց առաջին իր ժապավենը նկարահանելու հայտ տվեց: Մի քանի հաջող վավերագրական ֆիլմերի հեղինակ դարձավ՝ «Մռավյանի թաղումը», «Մաքսիմ Գորկու այցը Հայաստան» եւ այլն:

...20-30-ական թվականներին Երեւանի մտավորականության մշտական հավաքատեղին «Ինտուրիստ» ռեստորանն էր: Մի երեկո նստած էին երեքով՝ Ամասի Մարտիրոսյանը, թատերական գործիչ Լեւոն Քալանթարյանը, գրող գրականագետ Եղիա Չուբարը: Այս անգամ խոսքը վերաբերում էր դաշնակցության տիրապետության տարիներին: Բոլորից շատ պատմում էր, իհարկե, Ամասին: Հատկապես հիշեց, թե որքա՜ն սին հույսեր էին նրանք կապում եվրոպական մեծ տերությունների օգնության հետ, նամակներ էին առաքում, փոխառություն խնդրում, պնդում, որ նրանցից որեւէ մեկը գեթ ձեւականորեն ընդունի հայկական պետականության գոյությունը:

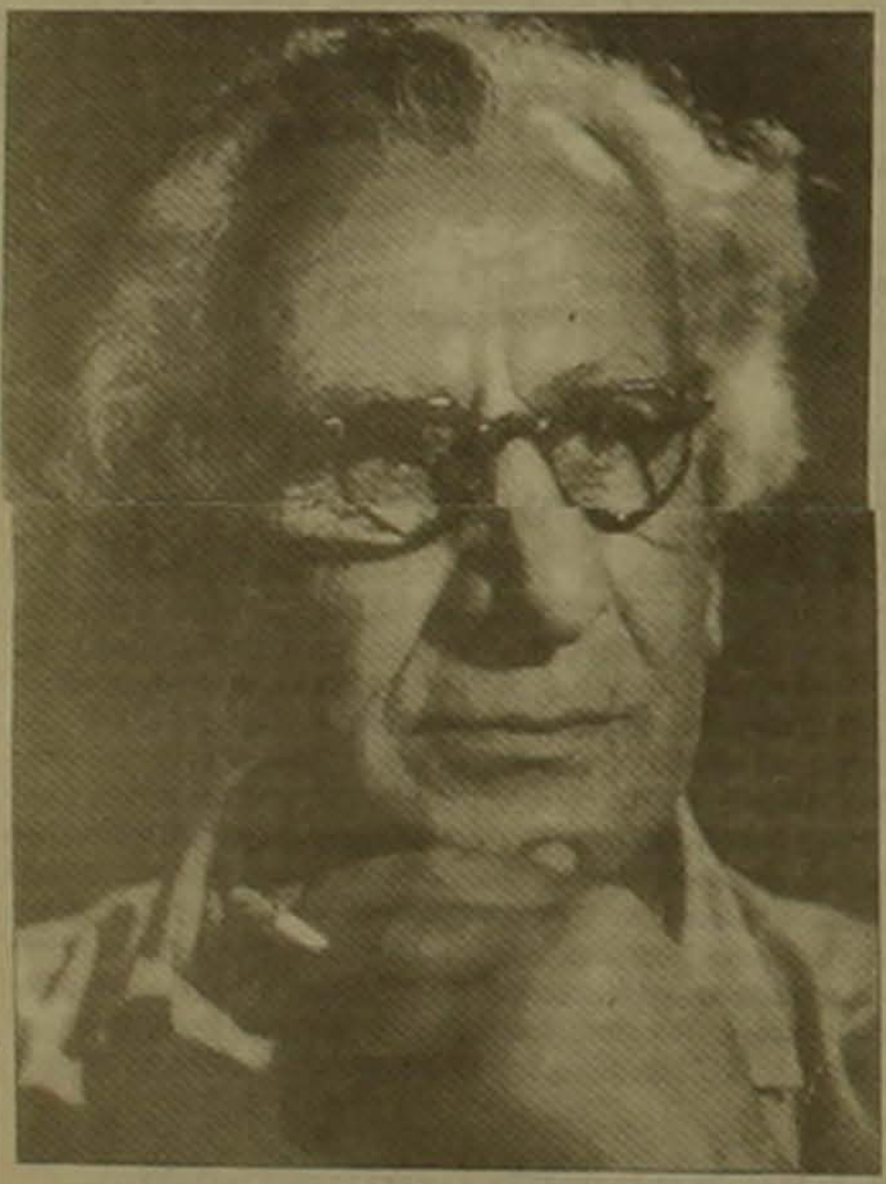

Աննկատելի ձեւավորվեց այդ նյութով ֆիլմ ստեղծելու միտքը: Երեքին էլ խորթ չէր երգիծանքը: Ինքնին որոշվեց սցենարի ժանրը: Կատակերգություն էր պահանջում նաեւ հանդիսականը: Ոչ շատ վաղուց ցուցադրված «Շոր եւ Շորշոր» ֆարսը Համբարձում Խաչանյանի եւ Արամ Ամիրբեկյանի կատարմամբ, հակառակ աղքատիկ բովանդակությանը, անսպասելի մեծ հաջողություն էր ունեցել:

Այդպես աննկատ ծնունդ առավ մտահղացումն այն կինոնկարի, որ կոչվելու էր «Մեքսիկական դիպլոմատներ» եւ դառնալու էր «Հայֆիլմի» հերթական, իսկ Ամասի Մարտիրոսյանի առաջին հաջողությունը: Այդ ժապավենն այսօր անգամ զարմացնում է զավեշտականը նուրբ ճաշակով վերարտադրելու վարպետությամբ, դերասանական գերազանց կատարումներով: Առաջին հերթին Համբարձում Խաչանյանը եւ Արամ Ամիրբեկյանը կենտրոնական դերերում, որոնց կողքին անցողիկ դերով փայլեց Հրաչյա Ներսիսյանն իր ամպլուայի անհարիր դերով, նաեւ ուրիշ սկսնակներ: Ա. Մարտիրոսյանը հռչակվեց կատակերգության վարպետ, դերասանների հետ աշխատելու եւ նրանց մեջ, մինչեւ այդ աննկատ մնացած, ունակությունները բացահայտելու հմտություն ունեցող բեմադրիչ: Համո Բեկնազարյանի օգնականը մոտենում էր իր ուսուցչին:

Հովհաննես Թումանյանը կինոռեժիսորի սիրած գրողներից էր, շարունակ ափսոսում էր, որ իրեն չվիճակվեց «Անուշը» էկրանավորել:

Իմանալով, որ դրամատուրգ Ա. Գեւորգյանը սցենարի է վերածել Հովհաննես Թումանյանի «Գիքորը», խնդրեց բեմադրությունն իրեն վստահել: Մանուկների հետ աշխատելու սերն ու փորձը նախորդ գործերում նրա օգտին էին խոսում: Արդյունքները եւ սպասելիքները գերազանցեցին:

1934-ի ապրիլի 9-ին «Գիքորը» քննարկվեց գրողների տան ակումբում մեծ բազմության ներկայությամբ: Առատ գովասանքների մեջ ամենաջերմ խոսքը Եղիշե Չարենցն ասաց: Երիտասարդ ռեժիսորի հաղթանակը բերեց իր հետեւից ուրիշ ուրախություններ եւս, ինչ իմանար, թե այդ ամենը հետագայում հիշեցվելու է իբրեւ մեղադրանք:

Նորաստեղծ ֆիլմերը Թիֆլիսում ներկայացվելուց հետո, տարվում էին Մոսկվա, որտեղ ստանում էին կամ ոչ, ցուցադրման իրավունք ամբողջ երկրում: Բեմադրիչն ու օպերատորը տասը օր գնացքով ճամփորդում էին, իր ստեղծածը մայրաքաղաք հասցնելու համար: Աղասի Խանջյանն այդ օրերին բուժվելիս է եղել Ղրիմում: Նրանց ուղեւորության մասին իմանալով, հրավիրում է երկու-երեք օրով հանգստանալու իրեն մոտ: Միայն բարձրագույն կենտկոմականներին մատչելի գեղանկար ծովափին փառահեղ ընդունելություն է կազմակերպում: Երկու օր ֆիլմը ցուցադրվում է ղեկավար դեմքերի համար, որոնց թվում էր Մաքսիմ Գորկին: Գերադրական ածականներ են տեղում բեմադրիչի հասցեին, առանձնապես հիանում են Հրաչյա Ներսիսյանի տաղանդով: Այդ ամենի մեջ ամենահուզումնալիցը Խանջյանի ցուցաբերած ինքնաբուխ, անակնկալ հոգատարությունն էր: Առավել ապշած էր, երբ Մոսկվա ոտք դնելիս առաջինը աչքին դիպան ամենուր կախված ազդերը Արմենֆիլմի նոր ժապավենի «Գիքորի» ցուցադրման մասին, ըստ հայ դասական Հ. Թումանյանի պատմվածքի: «Ուդարնիկ» կինոթատրոնը, որ գտնվում է Մոսկվա գետի ափին, Կրեմլից ոչ հեռու, վեց մետրանոց լայնության վահանակ էր փակցրել մեռնող Գիքորի մահիճին հակված Հրաչյա Ներսիսյանի տագնապոտ աչքերով անմոռաց դեմքը...

Նման վերաբերմունք վայելող արվեստագետին մնում էր լոկ աշխատել անձանձիր, անձնուրաց...

Կինոն այդ տարիներին նոր խնդիրներ էր առաջադրում, «Մեծ համրը» լեզու էր առել, բարձրացել էր բառի արժեքը: Դրամատուրգ Ա. Շայբոնի հետ սկսեցին մի նյութ մշակել, որտեղ Սեւանի կղզին ու լիճը դառնում էին մարդկանց հավասար գործող անձեր:

Հրաշալի առիթ էր միության հանդիսականին ցույց տալու հայկական բնապատկերների առանձնական գեղեցկությունը, երկնաքերծ բարձրավանդակին գետեղված կապուտակ գոհարը: Երկխոսություններ հորինելու հոգսը ստիպեց դիմելու մոսկովյան մի սցենարիստի օգնությանը: 37-ի ամառն ամբողջապես նվիրեց այդ գործին: Սակավ էր լինում Աբովյան փողոցի Արվեստային սրճարանում ու չէր նկատում, որ այնտեղ օրեզօր նվազում էին այցելուները...

1938-ի նոր տարին նա դիմավորեց մի ոտքը ստուդիայում, մյուսը տանը: Կինը՝ երգարվեստի անվանի ներկայացուցիչ մեցցո սոպրանո Հեղինե Մուսինյանը, վաղուց վարժված ամուսնու կենցաղավարությանը, չէր խանգարում: Գիտեր, մի քանի ամսից մեկնելու են Սեւան: Ամառանոցն արդեն պատվիրված էր: Մինչեւ մայիս կավարտեն տաղավարային նկարահանումները:

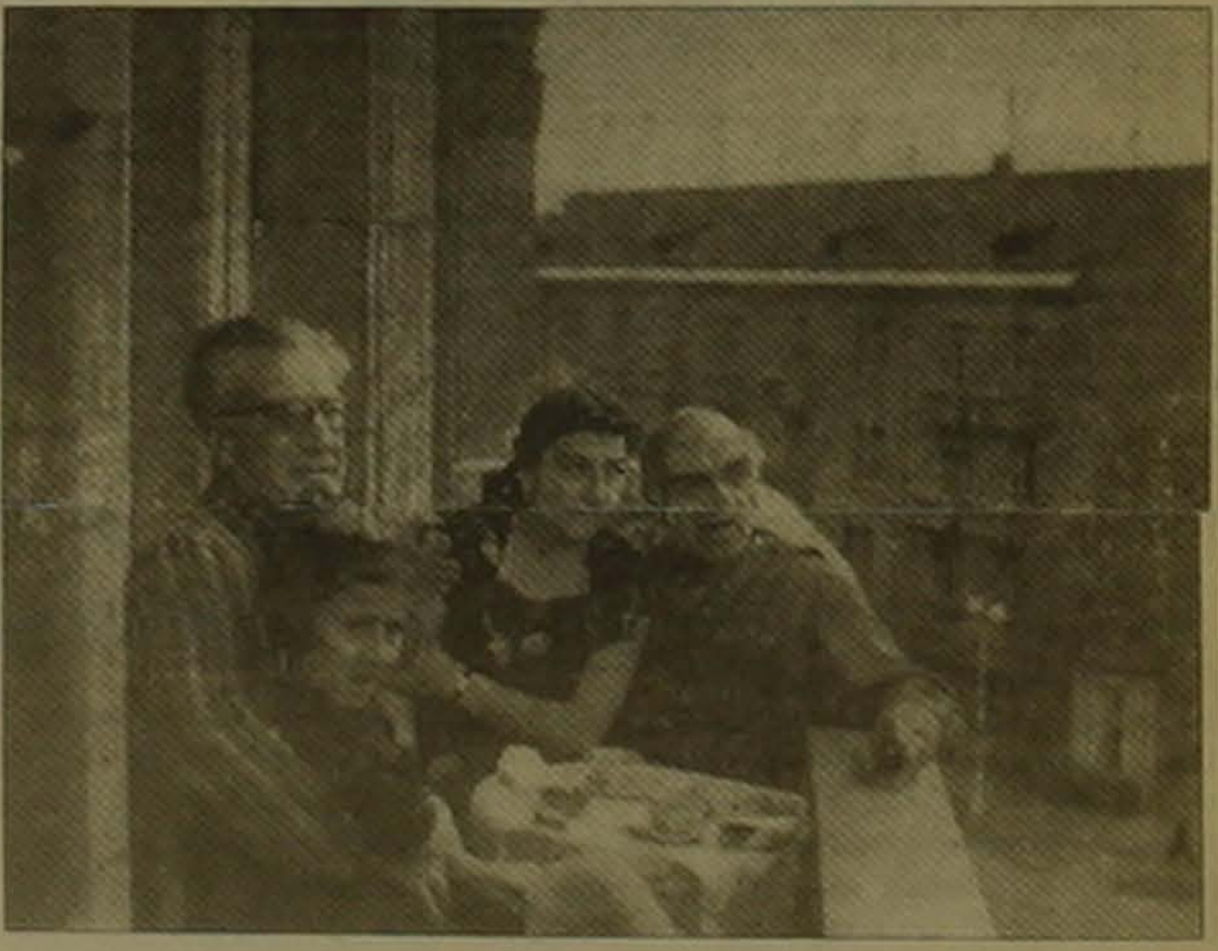

...Որքան խորանում էր իր գործի մեջ Ամասի Մարտիրոսյանը, այնքան շատ փաստեր էին հավաքվում իր դեմ. հարուստի զավակ, ցարական սպա, Սարդարապատի ճակատամարտի մասնակից, Լենինի կողմից գնդակահարության դատապարտված, բայց փախուստի դիմած, Խանջյանի հովանավորյալ...

...Կինոռեժիսոր դառնալու մարմաջով բռնված բեմադրիչ-դիրեկտորն իր կարողություններին իրազեկ էր լիովին: «Սեւանի ձկնորսները» էկրան բարձրացան հաջորդ տարվա վերջին: Պարզ է, ինքը չէր ռեժիսորը, բայց սցենարիստների ցանկից էլ էր հանված: Նույն ձեւով արդեն վարվել էին «Զանգեզուր» ռազմա-հեղափոխական կինոնկարի հետ՝ առանց սցենարիստին հիշատակելու, քանզի անունն էր Ակսել Բակունց:

Մուսինյան գերդաստանում կային շատերը հասած բարձրագույն աստիճանների ռազմական ավիացիայի բնագավառում: Տիկին Հեղինեի աննկուն ոգու, նրա եղբայրների, ազգականների համերաշխ, արիասիրտ գործելակերպի շնորհիվ, Ա. Մարտիրոսյանն ազատվեց աքցաններից այն մեքենայի, որին ռուսերեն իրենց անեկդոտներից մեկում կոչել էին «гос ужас» պետական սոսկանք...

Ամասի Մարտիրոսյանը վերադառնալով՝ փորձեց առաջվա պես աշխատել: Նրա ստեղծած առաջին երկը եղավ «Քաջ Նազարը»: Շատ էր սիրում այդ կատակերգությունը, մանավանդ հիանում էր նրա հեղինակով: Միասին մշակեցին սցենարը: Դեմիրճյանը ավելացրեց բազմաթիվ դրվագներ, ուրիշ գործող անձեր եւս, փիլիսոփայական նոր մոտիվներ, որ առավել արդիական դարձնի բանահյուսական այդ գոհարը: Բայց էկրանավորումից գոհ մնացին ոչ հեղինակները, ոչ հանդիսականները: Հետո պատերազմ: Ապա եւ կինոարվեստի ամլության ձիգ տարիները: Մյուս հայ ռեժիսորների նման Ա. Մարտիրոսյանը կամ վավերագրական կարճամետրաժներ էր նկարահանում, կամ ռուսական ֆիլմեր էր կրկնօրինակում:

Կարո՞ղ է 37-ի բովով անցած ու ողջառողջ տուն դարձած ստեղծագործողը կրկին ոտք դնել քիչ թե կանոնավոր ընթացող իր կենսուղին: Շատ բան, իհարկե, կախում ունի անհատականությունից: Բայց չեմ կարող հավատալ, որ անսպի չքանում են խոցերն այն հարվածների, որ տարել է մարդը ստալինյան զնդաններում:

Ամասի Մարտիրոսյանը չէր պատմում «այնտեղ» անցկացրած օրերից, իսկ եթե հիշում էր, լոկ ծիծաղաշարժ դիպվածներ: Որպեսզի խլացնի՞ ներսում ռռնացող ճիչերը: Խնայո՞ւմ էր իր ունկնդիրներին՝ երիտասարդներին:

Պետական անվտանգության մամլիչից մազապուրծ եղածները վերադառնում էին, իբրեւ կանոն, հյուծված, գունատ: Շատ ամիսներ անց վերագտնում էին իրենց նախկին կերպարանքը, երբեմն եռանդը, փոխվում էին ավել կամ պակաս արագությամբ: Արտաքին խեղումները նկատելի են, թեպետ եւ անուղղելի: Իսկ ինչպիսի՞ ռենտգենյան ճառագայթներ են անհրաժեշտ թափանցելու եւ ժապավենին դրոշմելու անդամալույծ հոգին, ջարդ ու փշուր ուղեղը, անտեսանելի վերքերը էության յուրաքանչյուր խորշում: Ինչպե՞ս էր կարողանում նման փրկյալը նայել մարդկանց ու բնությանը, սեփական աչքով տեսած կարմիր մշուշի միջից:

Կորսված սերունդ, չիրականացած հոգեւոր արժեքներ: Կինոնկարներ, որ ավա՜ղ, չծնվեցին, հատորներ, վիպաշարեր, որ չգրվեցին, դիտող, ընթերցող չունեցան:

ԼՈՒԻԶԱ ՍԱՄՎԵԼՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

մարզական

ԹԵՔՎԱՆԴՈ

Վարդան Ղահրամանյան. «Հայկական թեքվանդոն մեդալների բերք է հավաքում»

Վերջերս Իրանից վերադարձավ Հայաստանի թեքվանդոյի երիտասարդական հավաքականը, որը մասնակցեց Թավրիզում կայացած «Արեւածագի 10 օրը» ավանդական խոշոր միջազգային մրցաշարին։ Հանդիպելով մարզական պատվիրակության ղեկավար, ՀՀ թեքվանդոյի ֆեդերացիայի փոխնախագահ Վարդան Ղահրամանյանի հետ, խնդրեցինք պատմել այդ մրցումների, ինչպես նաեւ՝ հանրապետությունում մարզաձեւի ներկայիս վիճակի մասին։

Պրն Ղահրամանյանն ասաց, որ ի տարբերություն այլ երկրների, ՀՀ թեքվանդոյի ֆեդերացիան որոշեց Իրան ուղարկել երիտասարդ մարզիկների։ Թիմի կազմում ընդգրկված էին ըստ քաշային կարգերի, Թաթուլ Բաղալյանը (50), Ջորիկ Մեկինյանը (54), Սուրեն Սարգիսովը (58), Գուժ Նահապետյանը (64), Արմեն Կոպտելը (83) եւ Համլետ Սահակյանը (83-ից բարձր)։ Հավաքականի մարզիչներ Վ. Ղահրամանյանին եւ Հովհաննես Հարությունյանին օգնում էր նաեւ իրանահայ մարզիչ Արսեն Ավետիսյանը։

Վ. Ղահրամանյանը նշեց, որ ֆեդերացիան չսխալվեց. մեր բոլոր մարզիկները Թավրիզում լավ տպավորություն թողեցին, իսկ նրանցից երեքը՝ Բաղալյանը, Մեկինյանը եւ Սահակյանը տուն վերադարձան բրոնզե պարգեւներով։ Գնահատելով հայ մարզիկների ելույթը, պետք է հաշվի առնել այն հանգամանքը, որ նրանք մրցեցին 10 երկրների 14 թիմերի ներկայացուցիչների հետ, այդ թվում Իրանի 3, Ռուսաստանի, Աֆղանստանի, Թուրքիայի, Պակիստանի, Ուզբեկստանի, Տաջիկստանի, Սիրիայի, Քուվեյթի եւ Ադրբեջանի մեծահասակների թիմերի հետ։ Իսկ եթե ավելացնենք, որ Իրանի եւ Թուրքիայի թեքվանդիստները աշխարհում գրավում են համապատասխանաբար 3-րդ եւ 4-րդ տեղերը, ապա դժվար չէ պատկերացնել մրցակցության սրությունը, ինչը չխանգարեց մեր երիտասարդներին գրավել թիմային 4-րդ տեղը՝ զիջելով միայն Իրանի երկու եւ Թուրքիայի հավաքականներին։

Նա նշեց նաեւ, որ մրցումների ավարտից հետո մեր պատվիրակությունը մեկնեց Թեհրան, որտեղ «Արարատ» մարզավանում ընկերական հանդիպում անցկացրեց Թեհրանի մեր հայրենակիցների հետ։ Մեր պատվիրակությունը շնորհակալ է ինչպես Իրանի մրցումների կազմակերպիչներից (Իրանի թեքվանդոյի ֆեդերացիայի նախագահ Մոխթար Քալանթարի) եւ «Արարատ» կազմակերպության սպորտի պատասխանատու Էդիկ Բախշանյանից ջերմ ընդունելության եւ մրցումները բարձր մակարդակով կազմակերպելու համար։

Վ. Ղահրամանյանի համոզմամբ, Հայաստանում եւ թեքվանդոն, եւ ազգային ֆեդերացիան արդեն կայացել են։ Պատահական չէ, որ մեր մարզիկները համարյա բոլոր միջազգային մրցումներից տուն են վերադառնում մեդալներով։ Հայաստանի թեքվանդոյի հեղինակությունն աշխարհում կտրուկ աճել է։ Այս տարի Հայաստանի թեքվանդիստները լարված օրացույց ունեն։ Ապրիլին տեղի կունենա ՀՀ առաջնությունը, այնուհետեւ մեր մարզիկները կնախապատրաստվեն սեպտեմբեր ամսին Սան Դիեգոյում (ԱՄՆ) կայանալիք Համաշխարհային ռազմական խաղերին, Ստամբուլում նույն ամսին կայանալիք աշխարհի երիտասարդական առաջնությանը եւ այլ մրցումների։

Հայաստանի թեքվանդոն լավագույններից մեկն է ԱՊՀ-ում եւ շատ հնարավոր է, որ մոտ ապագայում ԱՊՀ շրջանակներում կայանալիք միջազգային մրցաշարերից մեկը, ինչպես նաեւ այլ միջազգային միջոցառումներ տեղի ունենան Երեւանում։

ՋԱՎԵՆ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶՈՒԹՅՈՒՆ

Մրցումներ՝ նվիրված մարզչի հիշատակին

Երեւանի քաղաքապետարանի մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի վարչության նախաձեռնությամբ անցկացվեցին սպորտային մարմնամարզության մրցումներ, որոնք նվիրված էին ՀՀ վաստակավոր մարզիչ Աշոտ Սարգսյանի հիշատակին։

Հրանտ Շահինյանի անվան մարմնամարզության դպրոցում անցկացված հուշամրցաշարին մասնակցեցին 100 մարմնամարզիկներ։

Տղամարդկանց բազմամարտի մրցումներում հաղթող դարձավ Շահինյանի անվան դպրոցի սան Հարություն Մերդինյանը, որը 48,85 միավոր վաստակեց։ Մերդինյանը առանձին գործիքների վրա եւս երեք առաջին տեղ գրավեց։ Նա լավագույնն էր նժույգաթափերի, զուգափայտերի եւ պտտաձողի մրցումներում։ Մյուս երեք մրցաձեւերում հաղթեցին Մերդինյանի թիմակից Վահագն Ստեփանյանը (օղակներ) եւ Ալբերտ Ազարյանի գլխավորած դպրոցի սաներ Արտակ Սարգսյանը (ազատ վարժություններ), Արման Մկրտչյանը (հենացատկեր)։

Կանանց մրցումներում անվիճելի էր Անի Աղաբալյանի գերազանցությունը։ Բազմամարտում 33,9 միավորով հաղթելուց բացի, նա առաջինն էր նաեւ ազատ վարժությունների, հավասարակշռության գերանի եւ հենացատկերի մրցումներում։ Իսկ զուգափայտերի վրա վարժություններում հաղթող դարձավ Արմինե Գորելյանը։ Այս երկու մարզուհիներն էլ Հրանտ Շահինյանի անվան դպրոցի սանուհիներ են։

ՀՈՒՇԱՄՐՑԱՇԱՐ

Մրցանակը կվիճարկեն «Էրեբունի-ՀՄՄ»-ն ու «Ցեմենտը»

Ավարտին է մոտեցել անվանի մրցավար Ռուդոլֆ Միրիմանյանի հիշատակին նվիրված մրցաշարը, որն անցկացվում է Արմավիրում։

Առաջին կիսաեզրափակիչ խաղում հանդիպեցին Գյումրիի «Շիրակն» ու Արարատի «Ցեմենտը»։ Համառ պայքարում անցած հանդիպման ելքը որոշվեց խաղավարտից քիչ առաջ, երբ «Ցեմենտի» խաղացող Շիրակ Սառիկյանը տուգանային հարվածով գնդակն ուղարկեց մրցակիցների դարպասը։ «Ցեմենտը» հաղթեց 1-0 հաշվով եւ մտավ եզրափակիչ։

Վճռական խաղի նրա մրցակիցը որոշվեց երեւանյան երկու թիմերի՝ «Էրեբունի-ՀՄՄ»-ի եւ «Արարատի» հանդիպման ժամանակ։ Այս կիսաեզրափակիչը եւս լարված անցավ։ Խաղասկզբում արարատցի Կարեն Բարսեղյանը բացեց խաղի հաշիվը։ Մոտավորապես 10 րոպե անց այն կրկին հավասարվեց (գոլը խփեց Աշոտ Ավետիսյանը)։ Աշխույժ, հետաքրքիր պայքարը շարունակվեց 2-րդ խաղակեսում։ «Էրեբունի-ՀՄՄ»-ի խաղացող Գեղամ Հովհաննիսյանը գրավեց արարատցիների դարպասը եւ հաղթանակ բերեց իր թիմին՝ 2-1։

Այսպիսով, այսօր Արմավիրի «Հոբելյանական» մարզադաշտում գլխավոր մրցանակը կվիճարկեն «Ցեմենտ»-«Էրեբունի-ՀՄՄ» զույգերը. Երրորդ տեղի համար կխաղան «Արարատն» ու «Շիրակը»։

ՇԱԽՄԱՏ

Երեք առաջատար

Իսպանիայի Լինարես քաղաքում անցկացվող 21-րդ կարգի սուպերմրցաշարում խաղացվեցին 9-րդ տուրի պարտիաները։

Ալեքսեյ Շիրովը, որը երեք տուր շարունակ միանձնյա գլխավորում էր մրցաշարային աղյուսակը, կրեց իր երկրորդ պարտությունը։ Նրա մրցակիցը՝ սեւերով խաղացող Վասիլի Իվանչուկը, վերելքով անցկացրեց ողջ հանդիպումը եւ ի վերջո գեղեցիկ հաղթանակ տարավ 47-րդ քայլում։ Ի դեպ, սա լվովցի գրոսմայստերի առաջին հաղթանակն էր մրցաշարում։

Մյուս երկու՝ Վլադիմիր Կրամնիկ-Վեսելին Թոփալով եւ Պիտեր Սվիդլեր-Վիշվանաթան Անանդ պարտիաները երկարատեւ պայքարից հետո ոչ-ոքի ավարտվեցին։

Մրցաշարում «եռիշխանություն» հաստատվեց. Անանդը, Կրամնիկը եւ Շիրովը 8 հնարավորից վաստակելով 4,5-ական միավոր, բաժանում են 1-3-րդ տեղերը։ Հաջորդ տեղում ընթացող Գարրի Կասպարովն ունի 4 միավոր, սակայն՝ 7 հնարավորից (նա 9-րդ տուրում խաղից ազատ էր)։ Այնուհետեւ հաջորդում են Սվիդլերը՝ 3,5 միավոր, Իվանչուկն ու Թոփալովը՝ 3-ական միավոր (վերջինս՝ 7 հնարավորից)։

10-րդ տուրի կենտրոնական հանդիպումը, իհարկե, Անանդ-Կասպարով պարտիան է (այս մրցակիցների առաջին շրջանի հանդիպման ժամանակ Կասպարովը մրցաշարի իր միակ հաղթանակն է տարել, Անանդը կրել է իր միակ պարտությունը)։ Խոստանում են հետաքրքիր լինել նաեւ Թոփալով-Շիրով, Իվանչուկ-Սվիդլեր պարտիաները։

Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի ուղերձը

Մեր ընթերցողներին արդեն պատմել ենք («Ազգ» 28.02.98) այն սկանդալի մասին, որը ծագել է ռուսաստանյան ֆուտբոլում։

ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիայում տեղի ունեցավ հանդիպում, որի ժամանակ գլխավոր քարտուղար Պավել Խաչատրյանը, ԶԼՄ-ների ներկայացուցիչներին համառոտ բացատրելով իրավիճակը, այնուհետեւ հրապարակեց Ռուսաստանի ֆուտբոլային միությանը հասցեագրված ուղերձը։ Դրանում մասնավորապես ասվում է, որ Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիան չափազանց մեծ անհանգստությամբ ընդունեց Հայաստանի ազգային հավաքականի եւ Սանկտ Պետերբուրգի «Զենիթի» խաղացող Ռոման Բերեզովսկու հասցեին ուղղված՝ պայմանավորված խաղին մասնակցելու մեղադրանքները։ Դրանք կարող են լուրջ հետեւանքներ ունենալ նաեւ մեղադրանքները չհաստատվելու դեպքում, քանի որ այդ աղմուկը բացասաբար կազդի տաղանդավոր ֆուտբոլիստի բարոյական նախապատրաստության վրա եւ կարող է խանգարել նրա հետագա կարիերային։ Սակայն, մենք վստահ ենք, ասվում է ուղերձում, որ այդ մեղադրանքները չեն հաստատվի, եւ Ռոման Բերեզովսկու բարի անունը կվերականգնվի։

Հետագայում նշվում է, որ հանդես գալով Հայաստանի հավաքականում, իսկ ավելի վաղ՝ Հայաստանի առաջնությունում, Ռոման Բերեզովսկին միշտ աչքի է ընկել ազնվությամբ ու սկզբունքայնությամբ, ինչպես խաղադաշտում, այնպես էլ նրա սահմաններից դուրս։ Ամբողջ պատասխանատվությամբ հայտարարում ենք, որ Բերեզովսկին երբեք չի մասնակցել ու չի էլ մասնակցի նմանօրինակ խաղերի»։

Հայաստանի ֆուտբոլի [illegible]ցիան հիշեցնում է, [illegible] «Զենիթ»-«Սպարտակ» [illegible] խաղից հետո Բերեզովսկի[illegible]ցեց Ալբանիա-Հայաստան [illegible] հանդիպմանը, քանի որ [illegible] ներ։ Հավանաբար՝ հենց [illegible] դարպասապահին խանգար[illegible] հանդես գալ Պետերբուրգ[illegible]։ ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիա[illegible] հարցը քննարկելիս այս [illegible] առնել։ Հույս է հայտնվում [illegible]սաստանի ֆուտբոլային միու[illegible]լով Ռոման Բերեզովսկու [illegible] ծագած կոնֆլիկտային իրավ[illegible] կօգտագործի իր ողջ հեղինակ[illegible] եւ արդարացի վճիռ կկայաց[illegible]

ՖՈՒՏԲՈԼ

«Սպարտակի» խոշոր անակնկալը

ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի քառորդ եզրափակիչի առաջին խաղերը

Ամստերդամի լեփ-լեցուն «Արենա» մարզադաշտում, իհարկե, ցավում էին իրենց սիրեցյալների՝ «Այաքսի» ֆուտբոլիստների համար։ Եվ դժվար թե որեւէ մեկի մտքով կանցներ, թե այդպիսի արդյունք կգրանցվի։ Այո, Մոսկվայի սպարտակցիները հյուրընկալվելիս 3-1 հաշվով պարտության մատնեցին երբեմնի ահեղ «Այաքսին»։ Այս թիմը Հոլանդիայի առաջնության անվիճելի առաջատարն է, շարունակում է պայքարը նաեւ երկրի գավաթի խաղարկությունում։ Այդուհանդերձ, զգալիորեն փոխելով կազմը, «Այաքսը» դեռ չի հասել իր նախկին բարձր մակարդակին։ Ինչեւէ։

Խաղն սկսվեց դաշտի տերերի բուռն գրոհներով։ Հատկապես ակտիվ էին Միխայել Լաուդրուպը, Տիջանի Բաբանգիդան, Շոթա Արվելաձեն։ Սակայն այդ գրոհներն անարդյունք էին։ Իսկ հազվադեպ հակագրոհներից մեկի ժամանակ, 26-րդ րոպեին, սպարտակցիները իրականացրին եռաքայլ գեղեցիկ կոմբինացիա, եւ Ալեքսանդր Շիրկոն գրավեց «Այաքսի» դարպասը։ Որ հոլանդական թիմի պաշտպանությունը կարգին չէ, հաստատեց նաեւ առաջին խաղակեսի վերջին րոպեն, երբ երեք մոսկվացիներ նրանց դարպասի մոտ հայտնվեցին մի պաշտպանի դիմաց։ Սակայն «խաղից դուրս» վիճակ գրանցվեց։ Շիրկոն աչքի ընկավ եւս մեկ անգամ, երբ 52-րդ րոպեին 2-րդ գոլը խփեց։ 5 րոպե անց «Այաքսի» վրացի լեգեոնական Շոթա Արվելաձեն կրճատեց հաշվի տարբերությունը, եւ թվաց, թե հոլանդացիները կարող են բեկում մտցնել խաղի մեջ։ Սակայն խաղավարտից 8 րոպե առաջ սպարտակցիները եւս մեկ անգամ գրավեցին մրցակցի դարպասը։ Գոլը խփեց Վալերի Կեչինովը։

Դրվագ «Լացիո»-«Օսեր» խաղից

Մյուս երեք խաղերում գրանցվեց միեւնույն 1-0 հաշիվը։ Եվ երեքում էլ հաղթեցին դաշտի տերերը։

«Լացիո» (Իտալիա)-**«Օսեր»** (Ֆրանսիա) հանդիպման ժամանակ աչքի ընկավ Պիեռլուիջի Կասիրագին, որը 64-րդ րոպեին, ստանալով Պավել Նեդվեդի հաշվենկատ փոխանցումը, գրավեց մրցակցի դարպասը։

«Ատլետիկո» (Իսպանիա)-**«Աստոն Վիլլա»** (Անգլիա) խաղում դաշտի տերերը բազմաթիվ հնարավորություններից միայն մեկն իրացրեցին (Քրիստիան Վիերի)։

Իտալական սուպերակումբ **«Ինտեր»**-ը եւս շոշափելի առավելություն ուներ **«Շալկե-04»**-ի (Գերմանիա) նկատմամբ, եւ միայն նվազագույն հաշվով կարողացավ առավելության հասնել։ 16-րդ րոպեին գոլը խփեց Ռոնալդոն։

Քառորդ եզրափակիչ փուլի պատասխան խաղերը կանցկացվեն մարտի 17-ին։

Դմիտրի Ալենիչեւը («Սպարտակ») ձախից եւ Դին Գորը («Այաքս») գնդակի համար պայքարում

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

օրվա հետքով

ՎԻՃԱՀԱՐՈՒՅՑ

Վարդան Օսկանյանն առայժմ դատարան չի դիմել

ԱՄՆ-ում ՀՀ քաղաքացիները պատրաստվում են նախագահական ընտրություններին

Մարտի 3-ին ԿԸՀ նամակ էր ստացվել ԱԳՆ-ից, որով պահանջվել էր չեղյալ հայտարարել մարտի 2-ին ԿԸՀ նիստում ընդունված որոշումը, այլապես ԱԳՆ-ն ստիպված է լինելու դիմել դատական ատյաններին: ԱԳՆ-ի զայրույթի առիթն էր հանդիսացել արտերկրի մի շարք քաղաքներում ընտրական տեղամասերի բացման արգելումը ԿԸՀ-ի կողմից: Պրն Օսկանյանը դեռեւս փետրվարի 27-ին, լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ ցավով նշել էր, որ միայն հյուպատոսական հաշվառման կանգնած քաղաքացիներն իրավունք ունեն մասնակցելու ընտրություններին, ինչը փաստորեն խիստ սահմանափակում է ՀՀ քաղաքացիների իրավունքները այն երկրներում, որտեղ չկան ՀՀ դեսպանատուն կամ հյուպատոսարան:

ԿԸՀ նախագահ Խաչատուր Բեզիրջյանը խնդրի առնչությամբ գտնում է, որ ներկայումս «անորոշ տեղամասերի բացումն անթույլատրելի է, քանի որ նախապես պետք է ներկայացվեն քաղաքների ընտրողների գոնե նախնական ցուցակները, տվյալ երկրի հետ ձեռք բերվեն ժամանակավորապես հյուպատոսական ծառայության կարգավիճակ ունեցող տարածքների, շենքերի մասին համաձայնագրեր»:

Երեկ խնդրի առնչությամբ ԱԳՆ մամուլի բաժնից տեղեկացրին, որ պրն Օսկանյանն առայժմ դատարան չի դիմել, իսկ այլ մեկնաբանություններից նախընտրեցին զերծ մնալ: Ինչեւէ. հարցի լուծումը, կարծում ենք, ժամանակի խնդիր է: Մինչ այդ տեղեկացնենք, որ ըստ Վաշինգտոնում ՀՀ դեսպանությունից մեր խմբագրության ստացած ֆաքսի, ԱՄՆ-ում ՀՀ նախագահի ընտրություններին մասնակցելու իրավունք ունեն ընտրության օրը ԱՄՆ-ում գտնվող Հայաստանի բոլոր այն քաղաքացիները, որոնց 18 տարին լրացած է եւ որոնք ՀՀ Սահմանադրությամբ ունեն ընտրելու իրավունք անկախ ԱՄՆ-ում իրենց կեցության կարգավիճակից: Նահանգներում գտնվող ՀՀ քաղաքացիների կողմից ընտրությունները կազմակերպվելու են ԱՄՆ-ի չորս քաղաքներում՝ Վաշինգտոնում ՀՀ-ի դեսպանությունում, Նյու Յորքում ՄԱԿ-ում ՀՀ մշտական ներկայացուցչությունում, Բեւերլի Հիլզում ՀՀ գլխավոր հյուպատոսությունում եւ Գլենդեյլում հայ-իրանական միության կենտրոնում, ուր ՀՀ դեսպանությունը, գլխավոր հյուպատոսությունը եւ ՄԱԿ-ում ՀՀ մշտական ներկայացուցչությունը ՀՀ քաղաքացիներին արդեն հրազեկել են, որ ընտրությունները սկսվելու են մարտի 16-ին, տեղական ժամանակով, այսինքն ընտրական տվյալ տեղամասի գտնվելու վայրի ժամանակով ժամը 8:00-ին եւ ավարտվելու են նույն օրը, ժամը 22:00-ին: Ընտրողները մասնակցելու են «անմիջականորեն, կամքի ազատ արտահայտությամբ եւ յուրաքանչյուր ընտրող ունի մեկ ձայնի իրավունք»: Ըստ միեւնույն հաղորդագրության, ԱՄՆ-ում ՀՀ դեսպանությունը, գլխավոր հյուպատոսությունը եւ ՄԱԿ-ում ՀՀ մշտական ներկայացուցչությունը նաեւ հանդես են եկել ՀՀ նախագահի ընտրություններին ակտիվորեն մասնակցելու կոչով եւ խնդրել անգլիալեզու, հայալեզու մամուլին տեղեկացնելու ընտրություններին առնչվող հանգամանքներին ու մանրամասներին:

ԱՐԱՔՍ ՄԱՖԱՐՅԱՆ

ԱՄՆ

Պետքարտուղարություն. «Ղարաբաղը նախապայմաններ է դնում»

Ամերիկայի հայկական համագումարից ստացված ֆաքսը տեղեկացնում է, որ պետքարտուղարության օրենսդրական գործերի փոխքարտուղար Բարբարա Լարկինը նշել է, թե Լեռնային Ղարաբաղը խոչընդոտում է խաղաղության բանակցությունները «նախապայման դնելով իր մասնակցությունը դրանց»: Այս հայտարարությունը տեղ է գտել Նյու Ջերսիից դեմոկրատ կոնգրեսական Ֆրենկ Փալոնին ուղղված պատասխան ուղերձում: Փալոնը վերջերս նամակով դիմել էր ազգային անվտանգության խորհրդատու Սենդի Բերգերին, փոխպետքարտուղար Ստրոբ Թալբոթին եւ Ղարաբաղի հարցով հատուկ միջնորդ դեսպան Լին Պասկոյին, «պարզապես անընդունելի» համարելով Մինսկի խմբի առաջադրած նախապայմանները:

Լարկինը նշել է. «Ադրբեջանը համաձայն է բանակցություններին եւ նախապայմաններ չի թելադրում... Լեռնային Ղարաբաղը մինչ օրս հրաժարվում է բանակցություններից, նախապայման դնելով իր մասնակցությունը դրանց»: Նա ավելացրել է, որ «Մենք քանիցս Լեռնային Ղարաբաղի իշխանությունների ուշադրությանն ենք ներկայացրել այն հանգամանքը, որ նրանց կողմից Ադրբեջանին պատկանող գրավյալ տարածքների պահպանումը հակասում է հենց իրենց (ղարաբաղցիների) առաջ քաշած հարցի արդար եւ անաչառ լուծման պահանջներին»:

Ինչպես մատնանշվում է ֆաքսում, Լարկինի մեկնաբանություններում անտեսվում է, որ Լեռնային Ղարաբաղը հրաժարվել է մասնակցելուց միայն այն բանակցություններին, որոնցում ինքը ներկայացված չի եղել որպես հավասար կողմ: Փալոնը պնդել էր, որ «խաղաղության գործընթացի առաջնահերթ խնդիրը պետք է լիներ կողմերի ուղղակի բանակցությունների անցկացումը՝ առանց նախապայմանների: Միայն ուղղակի բանակցությունները պատերազմող կողմերի (Ղարաբաղ եւ Ադրբեջան) միջեւ կարող են լուծել հակամարտությունը եւ հաստատել վստահություն ներշնչող այն մթնոլորտը, որ կբերի տեւական խաղաղություն»:

«Ազերի պաշտոնյաները հրաժարվում են այն բոլոր բանակցություններին մասնակցելուց, որոնք Լեռնային Ղարաբաղը չեն ճանաչում որպես Ադրբեջանի մաս, եւ պետքարտուղարության ղեկավարությունը քաջատեղյակ է այդ նախապայմանին», հայտարարել է Ամերիկայի հայկական համագումարի գործադիր տնօրեն Ռոս Վարդյանը, ավելացնելով, որ «Լեռնային Ղարաբաղը բոլոր չափանիշներով հակամարտության հավասար կողմ է, եւ պարզապես ցանկանում է ակտիվորեն մասնակցել բանակցություններին, որոնք ի վերջո կհստակեցնեն իր ժողովրդի ճակատագիրը:

Ռադանովիչը դիմում է Օլբրայթին՝ վերանայելու դիրքորոշումը

Ամերիկայի հայկական համագումարից ստացված մարտի 3-ի ֆաքսը տեղեկացնում է, որ կալիֆոռնիացի հանրապետական կոնգրեսական Ջորջ Ռադանովիչն անցյալ շաբաթվա ընթացքում դիմել է պետքարտուղար Մադլեն Օլբրայթին՝ չեղյալ համարելու ազատության զորակցության ակտի հայտնի 907 հոդվածի վերացման նրա [illegible] կողմից հրագործված «անբարոյական շրջափակման» ահավոր հետեւանքները Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի բնակչության վրա, նա նշել է, որ «շրջափակումը դեռեւս շարունակվում է, եւ Ադրբեջանը պետք է գիտակցի, որ արարքի հետեւանքների համար պատասխանատու է»: «Մենք համաձայն ենք, որ Միացյալ Նահանգների արտաքին քաղաքականության նպատակները Կովկասում խաղաղություն, կայունություն, ժողովրդավարություն եւ տնտեսական բարգավաճում հաստատելն է, սակայն եթե դուք նախագահին առաջարկեք ջնջել այդ հոդվածը, այդ տարածաշրջանի նկատմամբ մեր ունեցած համընդհանուր նպատակները կխորտակվեն», ավելացրել է նա:

Ամերիկայի հայկական համագումարի [illegible] հարաբերությունների դիրեկտոր Թիմոթի Ջեմալը «անընդունելի» է համարել պետքարտուղարության քաղաքականությունը:

«Նման հոդվածի չեղյալ համարելը ոչ միայն խաղաղության գործընթացի ձախողումն է նշանակում, այլ նաեւ լուրջ հարված է հասցնում մարդու իրավունքներին», նշել է Ջեմալը, ավելացնելով, որ Հայկական համագումարը ողջունում է կոնգրեսական Ռադանովիչի նախաձեռնությունը:

Էզեր Վեյցմանը վերընտրվեց Իսրայելի նախագահ

4 ՄԱՐՏ, RFI: Երուսաղեմում Քնեսեթի պատգամավորները այսօր եւս 5 տարով վերընտրեցին Էզեր Վեյցմանին Իսրայելի նախագահ: Վեյցմանի օգտին քվեարկեցին 63 պատգամավոր, իսկ նրա քաղաքական մրցակիցը՝ Լիկուդ աջ կուսակցության թեկնածու Շաուլ Ամորը ստացավ 49 ձայն:

ԿԱԲ-ը վրեժխնդիր կլինի սերբերին

4 ՄԱՐՏ, RFI, BBC: Սերբիայի հիմնականում ալբանացիներով բնակեցված Կոսովո նահանգի վարչական կենտրոն Պրիշտինայում «Կոսովոյի ազատագրման բանակ» արգելված անջատողական կազմակերպությունը հրապարակեց պաշտոնական հայտարարագիր, որտեղ ասված է, թե սերբական ոստիկանության հետ բախումների հետեւանքով անցած շաբաթ օրը Դրենիցա կենտրոնական շրջանում սպանվել է 25 ալբանացի: ԿԱԲ-ը երդվեց վրեժխնդիր լինել սերբերին «անմեղ ալբանացիների թափված արյան համար»: Բալկանյան երկրները եւ Բոսնիայում գտնվող Մեծ Բրիտանիայի արտգործնախարար Կուկը երկխոսության կոչ են անում: Ալբանիայի վարչապետ Ֆաթոս Նանոն կոչ արեց հրավիրել 5 երկրների ներկայացուցիչներից կազմված «շփման խմբի» խորհրդակցություն՝ ճգնաժամի ընթացքին հետեւելու համար: Նա նաեւ կոչ արեց Հունաստանին հանդես գալ որպես միջնորդ: Հունաստանի կառավարության ներկայացուցիչը հայտնեց, որ Բելգրադ այց կատարող Հունաստանի արտգործնախարարի բանակցությունների ուշադրության կենտրոնում կլինի Կոսովոյի խնդիրը: Հիմնախնդրի քննարկմանը միացան նաեւ Մակեդոնիան, Թուրքիան եւ Բուլղարիան:

Թուրք պատգամավորը դիտորդ՝ Հայաստանում նախագահական ընտրություններում

Ինչպես տեղեկացնում է Պոլսում հրատարակվող մեր պաշտոնակից «Ժամանակ» օրաթերթը, Հայաստանում նախագահական ընտրություններին որպես օտարերկրյա դիտորդ հետեւելու է նաեւ Թուրքիայի Ազգային ժողովի պատգամավոր Զեֆի Գամհին, որ Երեւան է ժամանելու մարտի 13-ին: Գամհին, ինչպես տեղեկացնում է թերթը, արդեն մի քանի տարի շաս մոտիկից հետեւում է Հայաստան-Թուրքիա հարաբերություններին եւ գործուն դեր է կատարում երկու երկրների առեւտրատնտեսական հարաբերությունների զարգացման գործում: «Ժամանակ» թերթին տված հայտարարության մեջ Զեֆի Գամհին ասել է, որ չի ցանկանում որեւէ մեկնաբանություն տալ Հայաստանում տիրող կացության կամ նախագահական թեկնածուներից որեւէ մեկի մասին: Միայն մաղթել է, որ Հայաստանի նոր իշխանությունները նպաստեն տարածաշրջանի հավասարակշռությանը: «Կմաղթեմ, որ իշխանության գլուխ գալիք ուժերը ըլլան հավասարվորներ եւ անհրաժեշտ կարեւորությունն ընդունեն բարիդրացիական հարաբերություններում», ավելացրել է Գամհին: «Ժամանակը» տեղեկացնում է նաեւ, որ Զեֆի Գամհին Թուրքիայի ժողովում միակ ոչ իսլամ պատգամավորն է: Մեր կողմից ավելացնենք, որ նա ազգությամբ հրեա է:

ACCELS

ԱՄՆ-ում ուսումը շարունակելու հնարավորություններ

ԱՄՆ-ի կառավարությունը հայտարարում է 1998 թվականի **Edmund S. Muskie** եւ **Freedom Support Act Fellowship** ծրագրերը, որոնք թույլ են տալիս Հայաստանի բարձրագույն կրթություն ունեցող քաղաքացիներին մեկ կամ երկու տարով ուսումը շարունակել ԱՄՆ-ում: Ծրագրերը հովանավորվում են Միացյալ Նահանգների ինֆորմացիոն գործակալության **USIS**-ի կողմից եւ իրագործվում Հայաստանում կրթության եւ լեզուների ուսուցման համագործակցման ամերիկյան խորհրդի (ACCELS) եւ Բաց հասարակության ինստիտուտ (OSI) կազմակերպությունների միջոցով:

Թոշակները առաջարկվում են հետեւյալ բնագավառների մասնագետներին

- բիզնեսի եւ կրթության կառավարում
- տնտեսագիտություն
- իրավաբանություն
- հասարակական կառավարում
- քաղաքականություն

Մանրամասն տեղեկություններ եւ դիմումներ ստանալու համար դիմեք **ACCELS**-ի գրասենյակ

Մ. Բաղրամյան 20, հեռ. 58-26-87 եւ USIS-ի գրադարան Ամերիկյան դեսպանատան շենք:

Դիմումները ներկայացրեք **ACELLS**-ի գրասենյակ մինչեւ 1998 թ. մարտի 27-ը:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

36x7,5x15 մ չափսերով երկաթե քանդվող անգար, որը կարելի է օգտագործել որպես պահեստ, արտադրամաս, ինչպես նաեւ այլ նպատակներով: Անգարը տեղադրված է Էջմիածնի շրջանի Ջրաշեն գյուղում: Գինը՝ 2000 դոլար:

Հեռախոս **23-41-03, 57-42-46**

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան, Ֆրունզեի փ. շենք 6, 34 բն., 5 հարկանի շենքի 5-րդ հարկում:

Հեռ.՝ 44-97-40, 58-18-41

(«Հայրենիք» կինոթատրոնի մոտ):

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան (Դավիթաշեն, II թաղամաս, 3-րդ շենք, բն. 4):

Զանգահարել 72-89-83

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Սոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել 27 22 57 ժամը 10–16, 58 33 26 ժամը 18–23

ԿՈՐԵԼ Է

բասկետբոլի ֆեդերացիայի անկյունային դրոշմը:

Համարել անվավեր:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

մեկ սենյականոց բն. Նորքի IV զանգ.,

հեռ. **64-88-85, 64-93-89:**

Ուզո՞ւմ եք նիհարել առանց դիետայի եւ ֆիզկուլտուրայի:

Գրանցվեք հետեւյալ հեռախոսահամարով

77-72-84

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրքերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան. Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 773. Տպաքանակը 3500. Ստորագրված է տպագրության 4. 03. 1998. Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@